Ministarstvo
finansija

2006 2026
VJEČNA CRNA GORA

Broj: 02-05-041/26-28451/2

Podgorica, 13. 8. 2026. godine

ZA: MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA, Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 22, Podgorica

Gospodinu, Danilu Šaranoviću, ministru

Predmet: Mišljenje na Predlog pravilnika o tehničkim zahtjevima i postupcima za ocjenjivanja usaglašenosti eksploziva za civilnu upotrebu

Veza: Vaš akt br: 040/26-36214 od 11.08.2026. godine

Poštovani gospodine Šaranoviću,

Povodom *Predloga pravilnika o tehničkim zahtjevima i postupcima za ocjenjivanja usaglašenosti eksploziva za civilnu upotrebu*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Uvidom u dostavljeni akt, utvrđeno je da predloženi propis ima za cilj uspostavljanje jedinstvenog sistema označavanja i identifikacije eksploziva za civilnu upotrebu radi obezbjeđivanja njihove sljedljivosti i unapređenja javne bezbjednosti.

U Izvještaju o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa u dijelu procjene fiskalnog uticaja, navedeno je da za implementaciju Predlog pravilnika o tehničkim zahtjevima i postupcima za ocjenjivanja usaglašenosti eksploziva za civilnu upotrebu nije potrebno izdvajanje dodatnih finansijskih sredstava iz Budžeta Crne Gore. Međutim, poslove praćenja i nadzora obavljaće Ministarstvo unutrašnjih poslova i drugi organi državne uprave u okviru svojih redovnih nadležnosti, postojećih organizacionih kapaciteta i sredstava opredijeljenih budžetom za tekuću i narednu fiskalnu godinu. Nadalje, implementacijom akta ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze i nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijska obaveza.

Imajući u vidu navedeno, Ministarstvo finansija sa aspekta državnog budžeta i implikacija na poslovni ambijent, nema primjedbi na Predlog pravilnika o tehničkim zahtjevima i postupcima za ocjenjivanja usaglašenosti eksploziva za civilnu upotrebu, uz napomenu da se eventualno potrebna sredstva za implementaciju istog usklade sa finansijskim sredstvima koja su opredijeljena godišnjim zakonom o budžetu nadležnim organima za praćenje i nadzor nad primjenom predmetnog Pravilnika.

Dodatno, ukazujemo da će iznos sredstava potreban za realizaciju u narednoj fiskalnoj godini biti predmet razmatranja prilikom procesa izrade godišnjeg zakona o budžetu organa.

S poštovanjem,

MINISTAR

mr Novica Vuković



PREDLOG

Na osnovu člana 14 stav 2 Zakona o eksplozivima za civilnu upotrebu („Službeni list CG", br. 118 /26), Ministarstvo unutrašnjih poslova donijelo je

PRAVILNIK O TEHNIČKIM ZAHTJEVIMA I POSTUPCIMA ZA OCJENJIVANJA USAGLAŠENOSTI EKSPLOZIVA ZA CIVILNU UPOTREBU

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se tehnički zahtjevi i postupci ocjene usklađenosti eksplozivna za civilnu upotrebu.

Član 2

Eksplozivi za civilnu upotrebu moraju se ispitivati u realnim uslovima, u laboratoriji ili u uslovima u kojima se koriste.

Uslovi iz stava 1 ovog člana odnose se na fizičku i hemijsku stabilnost kojima eksplozivna materija može biti izložena tokom skladištenja, rukovanja i upotrebe.

Proizvodi koji se u preporukama Ujedinjenih nacija navode kao pirotehnička ili druga eksplozivna sredstva dati su u prilogu koji čini sastavni dio ovog pravilnika (Prilog I).

Ocjena usklađenosti eksplozivnih materija za civilnu upotrebu sprovodi se preduzimanjem radnji u skladu sa postupcima utvrđenim u prilogu koji čini sastavni dio ovog pravilnika (Prilog II).

Eksplozivne materije za civilnu upotrebu moraju ispunjavati opšte i posebne bezbjednosne zahtjeve, u skladu sa standardima utvrđenim u prilogu koji čini sastavni dio ovog pravilnika (Prilog III).

Član 3

Sve eksplozivi moraju biti projektovane, proizvedene i isporučene na način kojim se obezbjeđuje minimalan rizik po bezbjednost života i zdravlja ljudi i sprečava nanošenje štete imovini i životnoj sredini, pod normalnim, predvidivim uslovima, a naročito imajući u vidu bezbjednosna pravila i uobičajenu praksu prije njihove upotrebe.

Svaki eksploziv mora imati osobine koje je naveo proizvođač, tako da se obezbijedi najviši mogući nivo bezbjednosti i pouzdanosti.

Svaki eksploziv mora biti projektovana i proizvedena tako da se, pri odlaganju uz odgovarajuće rukovanje, njeno dejstvo na životnu sredinu svede na najmanju moguću mjeru.

Član 4

Najmanje sljedeće informacije i karakteristike, prema potrebi, moraju se uzeti u obzir ili ispitati:

1) sastav i karakteristike (hemijski sastav, stepen homogenosti i raspodjela veličine zrna);

2) fizička i hemijska stabilnost eksplozivne materije u svim uslovima sredine kojima može biti izložena;

3) osjetljivost na udar i trenje, kao i uslovi rukovanja, transporta i skladištenja;

4) međusobna kompatibilnost svih komponenti (fizička i hemijska stabilnost);

5) hemijska čistoća;

6) otpornost eksplozivne materije na dejstvo vode, kada je namijenjena za upotrebu u vlažnim ili mokrim uslovima i kada voda može nepovoljno uticati na njenu bezbjednost ili pouzdanost;

7) otpornost na niske i visoke temperature, kada je eksplozivna materija namijenjena za skladištenje ili upotrebu pri takvim temperaturama i kada se bezbjednost ili pouzdanost može nepovoljno izmijeniti hlađenjem ili zagrijavanjem komponente ili eksplozivne materije u cjelini;

8) podobnost za upotrebu u posebnim atmosferama (metanske uslove, eksplozivnu rudarsku prašinu itd.), kada je eksplozivna materija namijenjena za upotrebu u takvim uslovima;

9) bezbjednosne karakteristike koje se odnose na sprečavanje neželjenog aktiviranja ili paljenja;

10) pravilno punjenje i funkcionisanje eksplozivne materije kada se koristi u skladu sa njenom namjenom;

11) odgovarajuća uputstva i, kada je potrebno, oznake koje se odnose na bezbjedno rukovanje, skladištenje, upotrebu i odlaganje;

12) otpornost na kvarenje tokom rukovanja, transporta i skladištenja, do isteka roka upotrebe koji je naveo proizvođač; i

13) specifikacija svih uređaja i pribora potrebnih za pouzdano i bezbjedno rukovanje eksplozivnom materijom.

Svaki eksploziv mora se ispitati u realnim uslovima, a kada to nije izvodljivo u laboratoriji, takva ispitivanja sprovode se u uslovima koji odgovaraju namijenjenoj upotrebi eksplozia.

Član 5

Pored zahtjeva iz člana 4 ovog pravilnika, miniranje eksploziva mora ispunjavati i sljedeće zahtjeve:

1) predloženi način iniciranja mora obezbijediti bezbjednu, pouzdanu i potpunu detonaciju ili deflagraciju, prema potrebi, eksploziva za miniranje, a u slučaju crnog baruta provjerava se sposobnost deflagracije;

2) eksplozivi za miniranje u patroniranom obliku moraju sigurno i pouzdano prenositi detonaciju od jednog do drugog kraja niza patrona;

3) gasovi koji nastaju pri eksplozivima za miniranje namijenjenim za podzemnu upotrebu mogu sadržati ugljen-monoksid, azotne gasove, druge gasove, pare ili aerosole čvrstih čestica samo u količinama koje, pri normalnim uslovima rada, ne ugrožavaju zdravlje.

Član 6

Detonacioni kanapi, bezbjednosni sporogoreći štapini, drugi štapini i udarne cijevi, pored zahtjeva iz člana 4 ovog pravilnika, moraju ispunjavati i sljedeće posebne bezbjednosne zahtjeve, i to da:

1) omotač detonacionih kanapa, bezbjednosnih sporogorećih štapina, drugih štapina i udarnih cijevi mora biti odgovarajuće mehaničke čvrstoće i mora na odgovarajući način štititi eksplozivno punjenje pri izlaganju uobičajenom mehaničkom opterećenju;

2) parametri vremena gorenja bezbjednosnih sporogorećih štapina moraju biti naznačeni i pouzdano ispunjeni;

3) detonacioni kanapi moraju biti sposobni za pouzdano iniciranje, moraju imati dovoljnu inicijacionu sposobnost i moraju ispunjavati zahtjeve u pogledu skladištenja i u posebnim klimatskim uslovima.

Član 7

Detonatori (uključujući detonatore sa bezbjednosnim sporogorećim štapinom) i vremenski spojnice, pored zahtjeva iz člana 4 ovog pravilnika, moraju ispunjavati i sljedeće posebne bezbjednosne zahtjeve, i to da:

1) pouzdano iniciraju detonaciju eksploziva za koji su namijenjeni za upotrebu;

2) vremenske spojnice za detonacione kanape budu pouzdano inicirane;

3) inicijaciona sposobnost ne bude nepovoljno pogođena vlagom;

4) vremena odlaganja vremenskih detonatora budu dovoljno ujednačena kako bi vjerovatnoća preklapanja vremena odlaganja susjednih vremenskih stepeni bila zanemarljiva;

5) električne karakteristike električnih detonatora budu naznačene na pakovanju (npr. struja neaktiviranja, otpor itd.);

6) žice električnih detonatora budu dovoljno izolovane i mehanički čvrste, uključujući čvrstoću spoja sa detonatorom, imajući u vidu njihovu namjenu.

Barutna punjenja i raketna goriva, pored zahtjeva iz člana 4 ovog pravilnika, moraju ispunjavati i sljedeće zahtjeve:

1) kada se upotrebljavaju na način koji je u skladu sa njihovom namjenom, ne smiju eksplodirati;

2) moraju biti stabilizovana, kada je to potrebno (npr. kod onih na bazi nitroceluloze), radi sprječavanja razgradnje;

3) čvrsto raketno gorivo, bilo u sabijenom ili lijevanom obliku, ne smije sadržati slučajne pukotine ili gasne mehuriće koji bi mogli predstavljati opasnost po njegovo funkcionisanje.

Član 8

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore".

Broj:
Podgorica, avgusta 2026. godine

Ministar,
Danilo Šaranović

PRILOG 1

UN BR.	NAZIV i OPIS	KLASA/RAZRED	GLOSAR (koristit će se samo kao informativni vodič)
		Grupa G	
0009	Municija, zapaljivo sa ili bez rasprskavajućeg naboja, te s potisnim ili pogonskim punjenjem	1.2 G	Municija Generički pojam koji se uglavnom odnosi na eksplozivna sredstva koja se koriste u vojne svrhe kao što su sve vrste bombi, granata, raketa, mina, projektila i drugih sličnih naprava. Streljivo, zapaljivo Streljivo koje sadrži neku zapaljivu tvar. Osim u slučaju kada je streljivo samo po sebi i eksploziv, isto tako sadrži i nešto od sljedećeg: pogonsko punjenje s detonatorom i inicijalnim punjenjem, upaljač s rasprskavajućim nabojem ili potisnim punjenjem.
0010	Municija, zapaljivo sa ili bez rasprskavajućeg naboja, te s potisnim ili pogonskim punjenjem	1.3 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0009
0015	Municija, dimno sa ili bez rasprskavajućeg naboja, te s potisnim ili pogonskim punjenjem	1.2 G	Municija, dimno Municija koje sadrži tvar koja proizvodi dim. Osim u slučaju kada je streljivo samo po sebi i eksploziv, isto tako sadrži i nešto od sljedećeg: pogonsko punjenje s detonatorom i inicijalnim punjenjem, upaljač s rasprskavajućim nabojem ili potisnim punjenjem.
0016	Municija, dimno sa ili bez rasprskavajućeg naboja, te s potisnim ili pogonskim punjenjem	1.3 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0015

0018	Municija, sa rasprskavajućim nabojem napunjenim suzavcem, te s potisnim ili pogonskim punjenjem	1.2 G	Municija, sa rasprskavajućim nabojem napunjenim suzavcem koji uzrokuje suze, te s potisnim ili pogonskim punjenjem. Takvo streljivo sadrži i nešto od sljedećeg: pogonsko punjenje s detonatorom i inicijalnim punjenjem, upaljač s rasprskavajućim nabojem ili potisnim punjenjem.
0019	Municija, sa rasprskavajućim nabojem napunjenim suzavcem, te s potisnim ili pogonskim punjenjem.	1.3 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0018
0039	Bombe, za stvaranje bljeska	1.2 G	Bombe Eksplozivna sredstva koja se bacaju iz letjelica. Mogu sadržavati zapaljivu tekućinu s rasprskavajućim nabojem, smjesu za stvaranje bljeska ili rasprskavajući naboj. Pojam uključuje: bombe za stvaranje bljeska.
0049	Patrone, za stvaranje bljeska	1.1 G	Patrone, za stvaranje bljeska Proizvod se sastoji od čahure, inicijalne kapisle i smjese za stvaranje bljeska, sastavljenih u cjelinu spremnu za ispaljivanje.
0050	Patrone, za stvaranje bljeska	1.3 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0049
0054	Patrone, signalne	1.3 G	Patrone, signalne Proizvodi namijenjeni ispaljivanju iz signalnih pištolja radi stvaranja svjetlosnih signala u boji ili nekih drugih signala itd.
0066	Brzogoreći (detonirajući) štapin	1.4 G	Brzogoreći (detonirajući) štapin Proizvod koji se sastoji od tekstilne pređe pokrivene barutnim prahom ili kakvim drugim brzogorećim pirotehničkim sredstvom i prilagodljive zaštitne košuljice, ili se sastoji od jezgre koju čini barutni prah, a sama jezgra omotana je fleksibilnim platnenim tkanjem. Izgara vanjskim plamenom po cijeloj svojoj duljini i koristi se za prijenos paljenja od samog uređaja do punjenja.

0092	Signalne rakete, površinske	1.3 G	Signalne rakete Proizvodi koji sadrže pirotehničke sastojke koji su namijenjeni osvjetljavanju, identifikaciji, signalizaciji ili upozoravanju.
0093	Signalne rakete, zračne	1.3 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0092
0101	Štapin, sporogoreći	1.3 G	Štapin (fuse)/upaljač (fuze) Premda ove dvije riječi imaju zajedničko podrijetlo (prema francuskom fusée, fusil) i premda se ponekad razlikuju u načinu pisanja, korisno je imati na umu prihvaćenu konvenciju prema kojoj se pojam štapin koristi za svako sredstvo za paljenje eksploziva u obliku kabla, dok se pojam upaljač odnosi na sklop streljiva koji ima mehaničke, električne, kemijske ili hidrostatske komponente za pokretanje procesa aktiviranja bilo deflagracijom bilo detonacijom. Štapin, trenutni, nedetonirajući (fitilj) Proizvod koji se sastoji od pamučne pređe impregnirane crnim barutom (fitilj). Gori vanjskim plamenom i koristi se kod paljenja pirotehničkih sredstava koja se rabe za vatromete itd.
0103	Štapin, brzogoreći, cjevasti, u metalnoj ovojnici	1.4 G	Štapin, brzogoreći, cjevasti, u metalnoj ovojnici Proizvod koji se sastoji od metalne ovojnice u kojoj se nalazi eksploziv koji naglo izgara.
0171	Municija, svjetleće, sa ili bez rasprskavajućeg naboja, te s potisnim ili pogonskim punjenjem	1.2 G	Municija, svjetleće, sa ili bez rasprskavajućeg naboja, te s potisnim ili pogonskim punjenjem Streljivo čija je namjena stvoriti izvor intenzivne svjetlosti koja će osvijetliti neko područje. Ovaj pojam obuhvaća svjetleće patrone, granate i projektile, kao i svjetleće bombe te bombe za identifikaciju ciljeva.
0191	Signalni uređaji, ručni	1.4 G	Proizvodi namijenjeni signalizaciji.
0192	Signalna sredstva, za željezničke tračnice, eksploziv	1.1 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0191

0194	Signalna sredstva, za opasnost, plovila	1.1 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0191
0195	Signalna sredstva, za opasnost, plovila	1.3 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0191
0196	Signalna sredstva, dimna	1.1 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0191
0197	Signalna sredstva, dimna	1.4 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0191
0212	Traseri (označivači putanje) za streljivo	1.3 G	Traseri za streljivo Hermetički zatvoreni proizvodi u kojima se nalaze pirotehničke tvari namijenjene označavanju putanje projektila.
0254	Municija, svjetleće, sa ili bez rasprskavajućeg naboja, te s potisnim ili pogonskim punjenjem	1.3 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0171
0297	Municija, svjetleće, sa ili bez rasprskavajućeg naboja, te s potisnim ili pogonskim punjenjem	1.4 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0254
0299	Bombe, za stvaranje bljeska	1.3 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0039
0300	Municija, zapaljivo sa ili bez rasprskavajućeg naboja, te s potisnim ili pogonskim punjenjem	1.4 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0009
0301	Municija, koje uzrokuje suze sa ili bez rasprskavajućeg naboja, te s potisnim ili pogonskim punjenjem	1.4 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0018
0303	Municija, dimno sa ili bez rasprskavajućeg naboja, te s potisnim ili pogonskim punjenjem	1.4 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0015
0306	Traseri (označivači putanje) za streljivo	1.4 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0212
0312	Patrone, signalne	1.4 G	Patrone, signalne

			Proizvodi namijenjeni ispaljivanju iz signalnih pištolja radi stvaranja svjetlosnih signala u boji ili nekih drugih signala itd.
0313	Signalna sredstva, dimna	1.2 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0195
0318	Granate, vježbovne, ručne ili za ispaljivanje iz puške	1.3 G	Granate, ručne ili za ispaljivanje iz puške Proizvodi koji su namijenjeni bacanju rukom ili se ispaljuju iz puške. Pojam uključuje: granate, vježbovne, ručne ili koje se ispaljuju iz puške.
0319	Upaljači, cjevasti	1.3 G	Upaljači, cjevasti Proizvodi koji se sastoje od upaljača za paljenje eksploziva i pomoćnog eksplozivnog naboja koji brzo izgara kao što je barutni prah, a koji se koristi za paljenje naboja koji izbacuje punjenje u patronama, kao kod npr. topa.
0320	Upaljači, cjevasti	1.4 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0319
0333	Pirotehnička sredstva za vatromete	1.1 G	Pirotehnička sredstva za vatromete Pirotehnička sredstva namijenjena zabavi.
0334	Pirotehnička sredstva za vatromete	1.2 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0333
0335	Pirotehnička sredstva za vatromete	1.3 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0333
0336	Pirotehnička sredstva za vatromete	1.4 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0333
0362	Streljivo, vježbovno	1.4 G	Streljivo, vježbovno Streljivo bez glavnog eksplozivnog naboja, ali koje sadrži potisno ili izbacno punjenje. Obično također ima i upaljač i pogonsko punjenje.
0363	Streljivo, ispitno	1.4 G	Streljivo, ispitno Streljivo koje sadrži pirotehničke tvari, a koje se koristi za ispitivanje performansi ili snage novog streljiva, te dijelova ili sklopova oružja.
0372	Granate, vježbovne, ručne ili za ispaljivanje iz puške	1.2 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0318
0373	Signalni uređaji, ručni	1.4 S	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0191

0403	Signalne rakete, zračne	1.4 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0092
0418	Signalne rakete, površinske	1.2 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0092
0419	Signalne rakete, površinske	1.1 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0092
0420	Signalne rakete, zračne	1.1 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0092
0421	Signalne rakete, zračne	1.2 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0092
0424	Projektili, inertni, s traserom	1.3 G	Projektili Proizvodi kao što su topovska granata ili zrno koji se ispaljuju iz topa ili drugog topničkog oružja, pušaka ili nekog drugog malog oružja. Mogu biti inertni, sa ili bez trasera, i mogu sadržavati potisno ili izbacno punjenje ili pogonsko punjenje. Pojam uključuje: projektili, inertni, s traserom; projektili s potisnim ili izbacnim punjenjem; projektili s pogonskim punjenjem.
0425	Projektili, inertni, s traserom	1.4 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0424
0428	Proizvodi, pirotehnički, za tehničke namjene	1.1 G	Proizvodi, pirotehnički, za tehničke namjene Proizvodi koji sadrže pirotehničke tvari, a koriste se za tehničke namjene kao što su stvaranje topline ili plina, kazališni efekti itd. Pojam ne obuhvaća sljedeće proizvode koji su navedeni odvojeno: sve streljivo; patrone; signalna sredstva; škare, kabel, eksploziv; pirotehnička sredstva koja se koriste za vatromete; signalne rakete, zračne; signalne rakete, površinske; mehanizmi za pokretanje, eksplozivni; zakovice, eksploziv; signalni uređaji, ručni; signalni uređaji, za opasnost; signalna sredstva, za željezničke tračnice, eksploziv; signalna sredstva, dimna.
0429	Proizvodi, pirotehnički, za tehničke namjene	1.2 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0428
0430	Proizvodi, pirotehnički, za tehničke namjene	1.3 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0428
0431	Proizvodi, pirotehnički, za tehničke namjene	1.4 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0428

0434	Projektili s rasprskavajućim nabojem ili potisnim punjenjem	1.2 G	Projektili Proizvodi kao što su topovska granata ili zrno koji se ispaljuju iz topa ili drugog topničkog oružja, pušaka ili nekog drugog malog oružja. Mogu biti inertni, sa ili bez trasera, i mogu sadržavati potisno ili izbacno punjenje ili pogonsko punjenje. Pojam uključuje: projektili, inertni, s traserom; projektili s potisnim ili izbacnim punjenjem; projektili s pogonskim punjenjem.
0435	Projektili s rasprskavajućim nabojem ili potisnim punjenjem	1.4 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0434
0452	Granate, vježbovne, ručne ili se ispaljuju iz puške	1.4 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0372
0487	Signalni uređaji, dimni	1.3 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0194
0488	Streljivo, vježbovno	1.3 G	Streljivo, vježbovno Streljivo koje ne sadrži glavni naboj, ali sadrži rasprsni naboj ili naboj koji pokreće punjenje. Obično sadrži i detonator i naboj koji izbacuje punjenje. Pojam ne uključuje sljedeće proizvode koji su navedeni odvojeno: granate, vježbovne.
0492	Signalna sredstva, za željezničke tračnice, eksploziv	1.3 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0194
0493	Signalna sredstva, za željezničke tračnice, eksploziv	1.4 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0194
0503	Uređaji za napuhavanje pirotehničkih zračnih jastuka, moduli pirotehničkih zračnih jastuka ili retraktor pirotehničkih sigurnosnih pojaseva	1.4 G	
Grupa S			
0110	Granate, vježbovne, ručne ili za ispaljivanje iz puške	1.4 S	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0318

0193	Signalna sredstva, za željezničke tračnice, eksploziv	1.4 S	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0194
0337	Pirotehnička sredstva za vatromete	1.4 S	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0334
0345	Projektili, inertni, s traserom	1.4 S	Projektili Proizvodi kao što su topovska granata ili zrno koji se ispaljuju iz topa ili drugog topničkog oružja, puške ili nekog drugog malog oružja. Mogu biti inertni, sa ili bez trasera, i mogu sadržavati potisno ili izbacno punjenje ili pogonsko punjenje.
0376	Pripale, cjevaste	1.4 S	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0319
0404	Signalne rakete, zračne	1.4 S	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0092
0405	Patrone, signalne	1.4 S	Patrone, signalne Proizvodi namijenjeni za ispaljivanje signalnih raketa u boji ili drugih signala iz signalnih pištolja itd.
0432	Proizvodi, pirotehničke ili tehničke namjene	1.4 S	

PRILOG II

POSTUPCI OCJENJIVANJA USAGLAŠENOSTI
MODUL B

EU-ispitivanje tipa

1. EU-ispitivanje tipa predstavlja onaj dio postupka ocjenjivanja usaglašenosti u kojem prijavljeno tijelo ispituje tehnički dizajn eksploziva i provjerava i potvrđuje da tehnički dizajn eksploziva ispunjava zahtjeve ovog pravilnika koji se na njega primjenjuju.
2. EU-ispitivanje tipa sprovodi se kao ocjena podobnosti tehničkog dizajna eksploziva putem ispitivanja tehničke dokumentacije i pratećih dokaza iz tačke 3, zajedno sa ispitivanjem uzorka, reprezentativnog za predviđenu proizvodnju, kompletnog proizvoda (kombinacija proizvodnog i projektnog tipa).

3. Proizvođač podnosi zahtjev za EU-ispitivanje tipa prijavljenom tijelu po sopstvenom izboru.
Zahtjev sadrži
(a) naziv i adresu proizvođača i, ako zahtjev podnosi ovlašćeni zastupnik, i naziv i adresu ovlašćenog zastupnika;
(b) pisanu izjavu da isti zahtjev nije podnesen nijednom drugom prijavljenom tijelu;
(c) tehničku dokumentaciju. Tehnička dokumentacija mora omogućiti ocjenu usaglašenosti eksploziva sa primjenjivim zahtjevima ovog pravilnika i mora sadržati odgovarajuću analizu i ocjenu rizika. Ona mora navoditi primjenjive zahtjeve i obuhvatiti, u mjeri relevantnoj za ocjenu, dizajn, proizvodnju i rad eksploziva. Tehnička dokumentacija, gdje je primjenljivo, sadrži najmanje sljedeće elemente:
i. opšti opis eksploziva;

ii. nacrte i šeme dizajna i proizvodnje komponenti, podsklopova, kola itd.;

iii. opise i objašnjenja potrebna za razumijevanje tih nacrta i šema i rada eksploziva;

iv. spisak usklađenih standarda, primijenjenih u cjelini ili djelimično, čije su reference objavljene u Službenom listu Evropske unije, i, kada ti usklađeni standardi nijesu primijenjeni, opise rješenja usvojenih radi ispunjenja osnovnih bezbjednosnih zahtjeva ovog pravilnika, uključujući spisak drugih relevantnih tehničkih specifikacija koje su primijenjene. Kada su usklađeni standardi primijenjeni djelimično, tehnička dokumentacija mora navesti djelove koji su primijenjeni;

v. rezultate proračuna pri projektovanju, ispitivanja itd.;

vi. ispitne izvještaje;

(d) uzorke reprezentativne za predviđenu proizvodnju. Prijavljeno tijelo može zatražiti dodatne uzorke ako su potrebni za sprovođenje programa ispitivanja;

(e) dokaze koji podržavaju podobnost tehničkog projektnog rješenja. Ti dokazi se odnose na sve korišćene dokumente, naročito kada relevantni usklađeni standardi nijesu primijenjeni u cjelini. Ti dokazi, po potrebi, uključuju rezultate ispitivanja sprovedenih u skladu sa drugim relevantnim tehničkim specifikacijama od strane proizvođača ili laboratorije pod njegovom odgovornošću i po njegovom izboru.

4. Prijavljeno tijelo:

za eksploziv:

4.1. ispituje tehničku dokumentaciju i prateće dokaze radi ocjene podobnosti tehničkog dizajna eksploziva;

za uzorke:

4.2. provjerava da su uzorci proizvedeni u skladu sa tehničkom dokumentacijom i identifikuje elemente koji su projektovani u skladu sa primjenjivim odredbama relevantnih usklađenih standarda, kao i elemente koji su projektovani u skladu sa drugim relevantnim tehničkim specifikacijama;

4.3. sprovodi ili daje da se sprovedu odgovarajuća ispitivanja i testovi radi provjere da su, kada je proizvođač izabrao primjenu relevantnih usklađenih standarda, ti standardi pravilno primijenjeni;

4.4. sprovodi ili daje da se sprovedu odgovarajuća ispitivanja i testovi radi provjere da su, kada su primijenjena rješenja koja je proizvođač usvojio koristeći druge relevantne tehničke specifikacije, ispunjeni osnovni bezbjednosni zahtjevi ovog pravilnika;

4.5. usaglašava sa proizvođačem mjesto na kojem će se obaviti ispitivanja i testovi.

5. Prijavljeno tijelo sačinjava izvještaj o ocjeni u kojem evidentira aktivnosti preduzete u skladu sa tačkom 4 i njihove rezultate. Ne dovodeći u pitanje svoje obaveze prema nadležnim organima za prijavljivanje, prijavljeno tijelo sadržaj tog izvještaja, u cjelini ili djelimično, objelodanjuje samo uz saglasnost proizvođača.

6. Kada tip ispunjava zahtjeve ovog pravilnika koji se odnose na predmetni eksploziv, prijavljeno tijelo izdaje proizvođaču EU-sertifikat o ispitivanju tipa. Sertifikat sadrži naziv i adresu proizvođača, zaključke ispitivanja, uslove, ako ih ima, za njegovu važnost i podatke potrebne za identifikaciju odobrenog tipa. EU-sertifikat o ispitivanju tipa može imati jedan ili više aneksa.

EU-sertifikat o ispitivanju tipa i njegovi aneksi sadrže sve relevantne informacije koje omogućavaju ocjenu usaglašenosti proizvedenih eksploziva sa ispitanim tipom i kontrolu tokom upotrebe.

Ako tip ne ispunjava primjenjive zahtjeve ovog pravilnika, prijavljeno tijelo odbija da izda EU-sertifikat o ispitivanju tipa i o tome obavještava podnosioca zahtjeva, uz detaljno obrazloženje odbijanja.

7. Prijavljeno tijelo dužno je da prati svaku promjenu opšteprihvaćenog stanja tehnike koja ukazuje da odobreni tip možda više ne ispunjava primjenjive zahtjeve ovog pravilnika i utvrđuje da li takve promjene zahtijevaju dalje ispitivanje. U tom slučaju, prijavljeno tijelo o tome obavještava proizvođača.

Proizvođač je dužan da obavijesti prijavljeno tijelo koje posjeduje tehničku dokumentaciju koja se odnosi na EU-sertifikat o ispitivanju tipa o svim izmjenama odobrenog tipa koje mogu uticati na usaglašenost eksploziva sa osnovnim bezbjednosnim zahtjevima ovog pravilnika ili na uslove važnosti tog sertifikata. Takve izmjene zahtijevaju dodatno odobrenje u obliku dopune originalnog EU-sertifikata o ispitivanju tipa.

8. Svako prijavljeno tijelo obavještava svoje tijelo za prijavljivanje o EU-sertifikatima o ispitivanju tipa i/ili bilo kojim njihovim dopunama koje je izdalo ili povuklo, i periodično ili na zahtjev stavlja tom tijelu na raspolaganje spisak takvih sertifikata i/ili njihovih dopuna koje je odbilo, suspendovalo ili na drugi način ograničilo.

Svako prijavljeno tijelo obavještava druga prijavljena tijela o EU-sertifikatima o ispitivanju tipa i/ili bilo kojim njihovim dopunama koje je odbilo, povuklo, suspendovalo ili na drugi način ograničilo, i na zahtjev o takvim sertifikatima i/ili njihovim dopunama koje je izdalo.

Komisija, države članice i druga prijavljena tijela mogu, na zahtjev, dobiti kopiju EU-sertifikata o ispitivanju tipa i/ili bilo koje njegove dopune. Na zahtjev, Komisija i države članice mogu dobiti kopiju tehničke dokumentacije i rezultata ispitivanja koje je sprovelo prijavljeno tijelo. Prijavljeno tijelo čuva kopiju EU-sertifikata o ispitivanju tipa, njegovih aneksa i dopuna, kao i tehnički dosije uključujući dokumentaciju koju je podnio proizvođač, do isteka važnosti tog sertifikata.

9. Proizvođač čuva kopiju EU-sertifikata o ispitivanju tipa, njegovih aneksa i dopuna zajedno sa tehničkom dokumentacijom na raspolaganju nadležnim organima u periodu od deset godina nakon što je eksploziv stavljen na tržište.

10. Ovlašćeni zastupnik proizvođača može podnijeti zahtjev iz tačke 3 i ispunjavati obaveze iz tačaka 7 i 9, pod uslovom da su one određene u punomoćju.

MODUL C2

Usaglašenost sa tipom na osnovu interne kontrole proizvodnje plus nadzirana provjera proizvoda u slučajnim intervalima

1. Usaglašenost sa tipom na osnovu interne kontrole proizvodnje plus nadzirane provjere proizvoda u slučajnim intervalima predstavlja onaj dio postupka ocjenjivanja usaglašenosti u kojem proizvođač ispunjava obaveze iz tačaka 2, 3 i 4 i na sopstvenu odgovornost obezbjeđuje i izjavljuje da su predmetni eksplozivi usaglašeni sa tipom opisanim u EU-sertifikatu o ispitivanju tipa i da ispunjavaju zahtjeve ovog pravilnika koji se na njih primjenjuju.

2. Proizvodnja

Proizvođač preduzima sve potrebne mjere da proces proizvodnje i njegovo praćenje obezbijede usaglašenost proizvedenih eksploziva sa tipom opisanim u EU-sertifikatu o ispitivanju tipa i sa zahtjevima ovog pravilnika koji se na njih primjenjuju.

3. Provjera proizvoda

Prijavljeno tijelo koje je izabrao proizvođač sprovodi ili daje da se sprovedu provjere proizvoda u slučajnim intervalima koje ono odredi, radi provjere kvaliteta unutrašnjih kontrola na eksplozivima, uzimajući u obzir, između ostalog, tehničku složenost i količinu proizvodnje. Prije stavljanja eksploziva na tržište, odgovarajući uzorak gotovih proizvoda, uzet na licu mjesta od strane prijavljenog tijela, ispituje se i sprovode se odgovarajući testovi utvrđeni relevantnim djelovima usklađenih standarda i/ili ekvivalentni testovi utvrđeni drugim relevantnim tehničkim specifikacijama kako bi se provjerila usaglašenost eksploziva sa tipom opisanim u EU-sertifikatu o ispitivanju tipa i sa relevantnim zahtjevima ovog pravilnika. Ako uzorak ne odgovara prihvatljivom nivou kvaliteta, prijavljeno tijelo preduzima odgovarajuće mjere.

Svrha primijenjenog postupka uzorkovanja jeste da se utvrdi da li proces proizvodnje eksploziva funkcioniše u prihvatljivim granicama tako da obezbjeđuje usaglašenost eksploziva.

Pod odgovornošću tijela za ocjenjivanje usaglašenosti, proizvođač stavlja identifikacioni broj tog tijela tokom procesa proizvodnje.

4. CE oznaka i EU izjava o usaglašenosti

4.1. Proizvođač stavlja CE oznaku predviđenu ovim pravilnikom na svaki pojedinačni eksploziv koji je usaglašen sa tipom opisanim u EU-sertifikatu o ispitivanju tipa i ispunjava primjenjive zahtjeve ovog pravilnika.

4.2. Proizvođač sačinjava pisanu EU izjavu o usaglašenosti za svaki model eksploziva i čuva je na raspolaganju nadležnim organima u periodu od deset godina nakon što je eksploziv stavljen na tržište. EU izjava o usaglašenosti mora identifikovati model eksploziva za koji je sačinjena.

Kopija EU izjave o usaglašenosti stavlja se na raspolaganje nadležnim organima na zahtjev.

5. Ovlašćeni zastupnik

Ovlašćeni zastupnik proizvođača može ispunjavati obaveze iz tačke 4 u ime proizvođača i pod njegovom odgovornošću, pod uslovom da su one određene u punomoćju.

MODUL D

Usaglašenost sa tipom na osnovu sistema kvaliteta proizvodnog procesa

1. Usaglašenost sa tipom na osnovu sistema kvaliteta proizvodnog procesa predstavlja onaj dio postupka ocjenjivanja usaglašenosti u kojem proizvođač ispunjava obaveze iz tačaka 2 i 5 i na sopstvenu odgovornost obezbjeđuje i izjavljuje da su predmetni eksplozivi usaglašeni sa tipom opisanim u EU-sertifikatu o ispitivanju tipa i da ispunjavaju zahtjeve ovog pravilnika koji se na njih primjenjuju.

2. Proizvodnja

Proizvođač primjenjuje odobreni sistem kvaliteta za proizvodnju, konačnu kontrolu proizvoda i ispitivanje predmetnih eksploziva, kako je propisano u tački 3, i podliježe nadzoru kako je propisano u tački 4.

3. Sistem kvaliteta

3.1. Proizvođač podnosi prijavljenom tijelu po sopstvenom izboru zahtjev za ocjenu svog sistema kvaliteta za predmetne eksplozive.

Zahtjev sadrži:

a) naziv i adresu proizvođača i, ako zahtjev podnosi ovlašćeni zastupnik, i naziv i adresu ovlašćenog zastupnika;

b) pisanu izjavu da isti zahtjev nije podnesen nijednom drugom prijavljenom tijelu;

c) sve relevantne informacije o predviđenoj kategoriji eksploziva;

d) dokumentaciju o sistemu kvaliteta;

e) tehničku dokumentaciju odobrenog tipa i kopiju EU-sertifikata o ispitivanju tipa.

3.2. Sistem kvaliteta mora obezbijediti usaglašenost eksploziva sa tipom opisanim u EU-sertifikatu o ispitivanju tipa i sa zahtjevima ovog pravilnika koji se na njih primjenjuju.

Svi elementi, zahtjevi i odredbe koje proizvođač usvoji moraju biti dokumentovani na sistematičan i uredan način u formi pisanih politika, postupaka i uputstava. Ta dokumentacija sistema kvaliteta mora omogućiti dosljedno tumačenje programa kvaliteta, planova, priručnika i zapisa o kvalitetu.

Posebno mora sadržati odgovarajući opis:

a) ciljeva kvaliteta i organizacione strukture, odgovornosti i ovlašćenja rukovodstva u pogledu kvaliteta proizvoda;

b) odgovarajućih proizvodnih, kontrolnih i obezbjeđujućih tehnika, procesa i sistematskih radnji koje će se koristiti;

c) pregleda i ispitivanja koja će se sprovoditi prije, tokom i nakon proizvodnje, kao i učestalosti njihovog sprovođenja;

d) zapisa o kvalitetu, kao što su izvještaji o pregledu i podaci o ispitivanju, podaci o kalibraciji, izvještaji o osposobljenosti predmetnog osoblja itd.;

e) sredstava za praćenje ostvarenja traženog kvaliteta proizvoda i djelotvornog funkcionisanja sistema kvaliteta.

3.3. Prijavljeno tijelo ocjenjuje sistem kvaliteta kako bi utvrdilo da li ispunjava zahtjeve iz tačke 3.2. Pretpostavljaće usaglašenost sa tim zahtjevima u pogledu elemenata sistema kvaliteta koji su u skladu sa odgovarajućim specifikacijama relevantnih usklađenih standarda.

Pored iskustva u sistemima upravljanja kvalitetom, tim za provjeru mora imati najmanje jednog člana sa iskustvom ocjenjivača u relevantnom području proizvoda i tehnologije proizvoda, i mora imati znanje o primjenjivim zahtjevima ovog pravilnika. Revizija uključuje posjetu proizvodnim prostorijama proizvođača. Tim za provjeru pregleda tehničku dokumentaciju iz tačke 3.1(e) radi provjere sposobnosti proizvođača da identifikuje primjenjive zahtjeve ovog pravilnika i sprovede potrebna ispitivanja kako bi obezbijedio da eksplozivi budu usaglašeni sa tim zahtjevima.

Proizvođač se obavještava o odluci. Obavještenje sadrži zaključke revizije i obrazloženu ocjenu.

3.4. Proizvođač se obavezuje da ispunjava obaveze koje proizlaze iz odobrenog sistema kvaliteta i da ga održava tako da ostane odgovarajući i djelotvoran.

3.5. Proizvođač obavještava prijavljeno tijelo koje je odobrilo sistem kvaliteta o svakoj namjeravanoj izmjeni sistema kvaliteta.

Prijavljeno tijelo ocjenjuje predložene izmjene i odlučuje da li izmijenjeni sistem kvaliteta i dalje ispunjava zahtjeve iz tačke 3.2 ili je potrebna ponovna ocjena. O svojoj odluci obavještava proizvođača. Obavještenje sadrži zaključke pregleda i obrazloženu ocjenu.

4. Nadzor pod odgovornošću prijavljenog tijela

4.1. Svrha nadzora je da se osigura da proizvođač uredno ispunjava obaveze koje proizlaze iz odobrenog sistema kvaliteta.

4.2. Proizvođač, u svrhu ocjene, omogućava prijavljenom tijelu pristup prostorijama za proizvodnju, kontrolu, ispitivanje i skladištenje i stavlja mu na raspolaganje sve potrebne informacije, naročito:
a) dokumentaciju sistema kvaliteta;
b) zapise o kvalitetu, kao što su izvještaji o pregledu i podaci o ispitivanju, podaci o kalibraciji, izvještaji o osposobljenosti predmetnog osoblja itd.

4.3. Prijavljeno tijelo sprovodi periodične revizije radi provjere da proizvođač održava i primjenjuje sistem kvaliteta i dostavlja proizvođaču izvještaj o reviziji.

4.4. Pored toga, prijavljeno tijelo može obavljati nenajavljene posjete proizvođaču. Tokom takvih posjeta, prijavljeno tijelo može, po potrebi, sprovoditi ispitivanja proizvoda ili ih dati na sprovođenje radi provjere pravilnog funkcionisanja sistema kvaliteta. Proizvođaču dostavlja izvještaj o posjeti i, ako su sprovedena ispitivanja, izvještaj o ispitivanju.

5. CE oznaka i EU izjava o usaglašenosti

5.1. Proizvođač stavlja CE oznaku i, pod odgovornošću prijavljenog tijela iz tačke 3.1, identifikacioni broj tog tijela na svaki pojedinačni eksploziv koji je usaglašen sa tipom opisanim u EU-sertifikatu o ispitivanju tipa i ispunjava primjenjive zahtjeve ovog pravilnika.

5.2. Proizvođač sačinjava pisanu EU izjavu o usaglašenosti za svaki tip eksploziva i čuva je na raspolaganju nadležnim organima u periodu od deset godina nakon što je eksploziv stavljen na tržište. EU izjava o usaglašenosti mora identifikovati tip eksploziva za koji je sačinjena.

Kopija EU izjave o usaglašenosti stavlja se na raspolaganje nadležnim organima na zahtjev.

Proizvođač, u periodu od deset godina nakon što je eksploziv stavljen na tržište, čuva na raspolaganju nadležnim organima:

a) dokumentaciju iz tačke 3.1;
b) informacije u vezi sa izmjenom iz tačke 3.5, kako je odobreno;
c) odluke i izvještaje prijavljenog tijela iz tačaka 3.5, 4.3 i 4.4.

7. Svako prijavljeno tijelo obavještava svoj nadležni organ za prijavljivanje o odobrenjima sistema kvaliteta koja je izdalo i povuklo i periodično ili na zahtjev stavlja tom organu na raspolaganje spisak odobrenja sistema kvaliteta koja je odbilo, suspendovalo ili na drugi način ograničilo.

Svako prijavljeno tijelo obavještava druga prijavljena tijela o odobrenjima sistema kvaliteta koja je odbilo, suspendovalo, povuklo ili na drugi način ograničilo i, na zahtjev, o odobrenjima sistema kvaliteta koja je izdalo.

8. Ovlašćeni zastupnik

Obaveze proizvođača iz tačaka 3.1, 3.5, 5 i 6 može ispunjavati njegov ovlašćeni zastupnik, u njegovo ime i pod njegovom odgovornošću, pod uslovom da su one određene u punomoćju.

MODUL E

Usaglašenost sa tipom na osnovu sistema kvaliteta proizvoda

1. Usaglašenost sa tipom na osnovu sistema kvaliteta proizvoda predstavlja onaj dio postupka ocjenjivanja usaglašenosti u kojem proizvođač ispunjava obaveze iz tačaka 2 i 5 i na sopstvenu odgovornost obezbjeđuje i izjavljuje da su predmetni eksplozivi usaglašeni sa tipom opisanim u EU-sertifikatu o ispitivanju tipa i da ispunjavaju zahtjeve ovog pravilnika koji se na njih primjenjuju.

2. Proizvodnja

Proizvođač primjenjuje odobreni sistem kvaliteta za konačnu kontrolu proizvoda i ispitivanje predmetnih eksploziva, kako je propisano u tački 3, i podliježe nadzoru kako je propisano u tački 4.

3. Sistem kvaliteta

3.1. Proizvođač podnosi prijavljenom tijelu po sopstvenom izboru zahtjev za ocjenu svog sistema kvaliteta za predmetne eksplozive.

Zahtjev sadrži:

a) naziv i adresu proizvođača i, ako zahtjev podnosi ovlašćeni zastupnik, i naziv i adresu ovlašćenog zastupnika;
b) pisanu izjavu da isti zahtjev nije podnesen nijednom drugom prijavljenom tijelu;
c) sve relevantne informacije za predviđenu kategoriju eksploziva;
d) dokumentaciju o sistemu kvaliteta;
e) tehničku dokumentaciju odobrenog tipa i kopiju EU-sertifikata o ispitivanju tipa.

3.2. Sistem kvaliteta mora obezbijediti usaglašenost eksploziva sa tipom opisanim u EU-sertifikatu o ispitivanju tipa i sa zahtjevima ovog pravilnika koji se na njih primjenjuju.

Svi elementi, zahtjevi i odredbe koje proizvođač usvoji moraju biti dokumentovani na sistematičan i uredan način u formi pisanih politika, postupaka i uputstava. Dokumentacija sistema kvaliteta mora omogućiti dosljedno tumačenje programa kvaliteta, planova, priručnika i zapisa o kvalitetu.

Dokumentacija naročito mora sadržati odgovarajući opis:

a) ciljeva kvaliteta i organizacione strukture, odgovornosti i ovlašćenja rukovodstva u pogledu kvaliteta proizvoda;
b) pregleda i ispitivanja koja će se sprovoditi nakon proizvodnje;
c) zapisa o kvalitetu, kao što su izvještaji o pregledu i podaci o ispitivanju, podaci o kalibraciji, izvještaji o osposobljenosti predmetnog osoblja itd.;
d) sredstava za praćenje djelotvornog funkcionisanja sistema kvaliteta.

3.3. Prijavljeno tijelo ocjenjuje sistem kvaliteta kako bi utvrdilo da li ispunjava zahtjeve iz tačke 3.2.

Pretpostavljaće usaglašenost sa tim zahtjevima u pogledu elemenata sistema kvaliteta koji su u skladu sa odgovarajućim specifikacijama relevantnih usklađenih standarda.

Pored iskustva u sistemima upravljanja kvalitetom, tim za provjeru mora imati najmanje jednog člana sa iskustvom ocjenjivača u relevantnom području proizvoda i tehnologije proizvoda, i mora imati znanje o primjenjivim zahtjevima ovog pravilnika. Revizija uključuje posjetu proizvodnim prostorijama proizvođača. Tim za provjeru pregleda tehničku dokumentaciju iz tačke 3.1 (e) radi provjere sposobnosti proizvođača da identifikuje primjenjive zahtjeve ovog pravilnika i sprovede potrebna ispitivanja kako bi obezbijedio da eksplozivi budu usaglašeni sa tim zahtjevima.

Proizvođač se obavještava o odluci. Obavještenje sadrži zaključke revizije i obrazloženu ocjenu.

3.4. Proizvođač se obavezuje da ispunjava obaveze koje proizlaze iz odobrenog sistema kvaliteta i da ga održava tako da ostane odgovarajući i djelotvoran.

3.5. Proizvođač obavještava prijavljeno tijelo koje je odobrilo sistem kvaliteta o svakoj namjeravanoj izmjeni sistema kvaliteta.

Prijavljeno tijelo ocjenjuje predložene izmjene i odlučuje da li izmijenjeni sistem kvaliteta i dalje ispunjava zahtjeve iz tačke 3.2 ili je potrebna ponovna ocjena. O svojoj odluci obavještava proizvođača. Obavještenje sadrži zaključke pregleda i obrazloženu ocjenu.

4. Nadzor pod odgovornošću prijavljenog tijela

4.1. Svrha nadzora je da se osigura da proizvođač uredno ispunjava obaveze koje proizlaze iz odobrenog sistema kvaliteta.

4.2. Proizvođač, u svrhu ocjene, omogućava prijavljenom tijelu pristup prostorijama za proizvodnju, kontrolu, ispitivanje i skladištenje i stavlja mu na raspolaganje sve potrebne informacije, naročito:
a) dokumentaciju sistema kvaliteta;
b) zapise o kvalitetu, kao što su izvještaji o pregledu i podaci o ispitivanju, podaci o kalibraciji, izvještaji o osposobljenosti predmetnog osoblja itd.

4.3. Prijavljeno tijelo sprovodi periodične revizije radi provjere da proizvođač održava i primjenjuje sistem kvaliteta i dostavlja proizvođaču izvještaj o reviziji.

4.4. Pored toga, prijavljeno tijelo može obavljati nenajavljene posjete proizvođaču. Tokom takvih posjeta, prijavljeno tijelo može, po potrebi, sprovoditi ispitivanja proizvoda ili ih dati na sprovođenje radi provjere pravilnog funkcionisanja sistema kvaliteta. Proizvođaču dostavlja izvještaj o posjeti i, ako su sprovedena ispitivanja, izvještaj o ispitivanju.

5. CE oznaka i EU izjava o usaglašenosti

5.1. Proizvođač stavlja CE oznaku i, pod odgovornošću prijavljenog tijela iz tačke 3.1, identifikacioni broj tog tijela na svaki pojedinačni eksploziv koji je usaglašen sa tipom opisanim u EU-sertifikatu o ispitivanju tipa i ispunjava primjenjive zahtjeve ovog pravilnika.

5.2. Proizvođač sačinjava pisanu EU izjavu o usaglašenosti za svaki tip eksploziva i čuva je na raspolaganju nadležnim organima u periodu od deset godina nakon što je eksploziv stavljen na tržište. EU izjava o usaglašenosti mora identifikovati tip eksploziva za koji je sačinjena.

Kopija EU izjave o usaglašenosti stavlja se na raspolaganje nadležnim organima na zahtjev.

Proizvođač, u periodu od deset godina nakon što je eksploziv stavljen na tržište, čuva na raspolaganju nadležnim organima:

a) dokumentaciju iz tačke 3.1;
b) informacije u vezi sa izmjenom iz tačke 3.5, kako je odobreno;(c) odluke i izvještaje prijavljenog tijela iz tačaka 3.5, 4.3 i 4.4.

7. Svako prijavljeno tijelo obavještava svoj nadležni organ za prijavljivanje o odobrenjima sistema kvaliteta koja je izdalo i povuklo i periodično ili na zahtjev stavlja tom organu na raspolaganje spisak odobrenja sistema kvaliteta koja je odbilo, suspendovalo ili na drugi način ograničilo.

Svako prijavljeno tijelo obavještava druga prijavljena tijela o odobrenjima sistema kvaliteta koja je odbilo, suspendovalo, povuklo ili na drugi način ograničilo i, na zahtjev, o odobrenjima sistema kvaliteta koja je izdalo.

8. Ovlašćeni zastupnik

Obaveze proizvođača iz tačaka 3.1, 3.5, 5 i 6 može ispunjavati njegov ovlašćeni zastupnik, u njegovo ime i pod njegovom odgovornošću, pod uslovom da su one određene u punomoćju.

MODUL F

Usaglašenost sa tipom na osnovu verifikacije proizvoda

Usaglašenost sa tipom na osnovu verifikacije proizvoda predstavlja onaj dio postupka ocjenjivanja usaglašenosti u kojem proizvođač ispunjava obaveze iz tačaka 2, 5.1 i 6 i na sopstvenu odgovornost obezbjeđuje i izjavljuje da su predmetni eksplozivi, koji su podložni odredbama tačke 3, usaglašeni sa tipom opisanim u EU-sertifikatu o ispitivanju tipa i da ispunjavaju zahtjeve ovog pravilnika koji se na njih primjenjuju.

2. Proizvodnja

Proizvođač preduzima sve potrebne mjere da proces proizvodnje i njegovo praćenje obezbijede usaglašenost proizvedenih eksploziva sa odobrenim tipom opisanim u EU-sertifikatu o ispitivanju tipa i sa zahtjevima ovog pravilnika koji se na njih primjenjuju.

3. Verifikacija

Prijavljeno tijelo koje je izabrao proizvođač sprovodi ili daje da se sprovedu odgovarajući pregledi i ispitivanja, radi provjere usaglašenosti eksploziva sa odobrenim tipom opisanim u EU-sertifikatu o ispitivanju tipa i sa relevantnim zahtjevima ovog pravilnika.

Pregledi i ispitivanja radi provjere usaglašenosti eksploziva sa relevantnim zahtjevima sprovode se, po izboru proizvođača, bilo pregledom i ispitivanjem svakog proizvoda kako je utvrđeno u tački 4, bilo pregledom i ispitivanjem eksploziva na statističkoj osnovi kako je utvrđeno u tački 5.

4. Verifikacija pregledom i ispitivanjem svakog proizvoda

4.1. Svaki eksploziv se pojedinačno pregleda i sprovode se odgovarajući testovi utvrđeni relevantnim usklađenim standardima i/ili ekvivalentni testovi utvrđeni drugim relevantnim tehničkim specifikacijama radi provjere njegove usaglašenosti sa odobrenim tipom opisanim u EU-sertifikatu o ispitivanju tipa i sa relevantnim zahtjevima ovog pravilnika. Ako ne postoji

takav usklađeni standard, prijavljeno tijelo odlučuje o odgovarajućim testovima koje treba sprovesti.

4.2. Prijavljeno tijelo izdaje sertifikat o usaglašenosti za sprovedene preglede i ispitivanja i stavlja, ili daje da se pod njegovom odgovornošću stavi, njegov identifikacioni broj na svaki odobreni eksploziv.

Proizvođač čuva sertifikate o usaglašenosti na raspolaganju nadležnim organima u periodu od deset godina nakon što je eksploziv stavljen na tržište.

5. Statistička verifikacija usaglašenosti

5.1. Proizvođač preduzima sve potrebne mjere da proces proizvodnje i njegovo praćenje obezbijede homogenost svake proizvedene serije i predstavlja eksplozive na verifikaciju u homogenim serijama.

5.2. Iz svake serije uzima se slučajni uzorak. Svi eksplozivi u uzorku pojedinačno se pregledaju i sprovode se odgovarajući testovi utvrđeni relevantnim usklađenim standardima i/ili ekvivalentni testovi utvrđeni drugim relevantnim tehničkim specifikacijama radi provjere njihove usaglašenosti sa odobrenim tipom opisanim u EU-sertifikatu o ispitivanju tipa i sa primjenjivim zahtjevima ovog pravilnika, kao i radi utvrđivanja da li je serija prihvaćena ili odbijena. Ako ne postoji takav usklađeni standard, prijavljeno tijelo odlučuje o odgovarajućim testovima koje treba sprovesti.

5.3. Kada je serija prihvaćena, smatraće se da su svi eksplozivi u toj seriji odobreni, osim onih eksploziva iz uzorka koji nijesu prošli sprovedena ispitivanja.

Prijavljeno tijelo izdaje sertifikat o usaglašenosti za sprovedene preglede i ispitivanja i stavlja, ili daje da se pod njegovom odgovornošću stavi, njegov identifikacioni broj na svaki odobreni eksploziv.

Proizvođač čuva sertifikate o usaglašenosti na raspolaganju nadležnim organima u periodu od deset godina nakon što je eksploziv stavljen na tržište.

5.4. Kada je serija odbijena, prijavljeno tijelo ili nadležni organ preduzima odgovarajuće mjere da se ta serija spriječi da bude stavljena na tržište. U slučaju učestalog odbijanja serija, prijavljeno tijelo može suspendovati statističku verifikaciju i preduzeti odgovarajuće mjere.

6. CE oznaka i EU izjava o usaglašenosti

6.1. Proizvođač stavlja CE oznaku i, pod odgovornošću prijavljenog tijela iz tačke 3, identifikacioni broj tog tijela na svaki pojedinačni eksploziv koji je usaglašen sa odobrenim

tipom opisanim u EU-sertifikatu o ispitivanju tipa i ispunjava primjenjive zahtjeve ovog pravilnika.

6.2. Proizvođač sačinjava pisanu EU izjavu o usaglašenosti za svaki tip eksploziva i čuva je na raspolaganju nadležnim organima u periodu od deset godina nakon što je eksploziv stavljen na tržište. EU izjava o usaglašenosti mora identifikovati tip eksploziva za koji je sačinjena.

Kopija EU izjave o usaglašenosti stavlja se na raspolaganje nadležnim organima na zahtjev.

Uz saglasnost prijavljenog tijela iz tačke 3, proizvođač može takođe, pod odgovornošću tog tijela, stavljati identifikacioni broj prijavljenog tijela na eksplozive.

Uz saglasnost prijavljenog tijela, proizvođač može takođe, pod odgovornošću tog tijela, stavljati identifikacioni broj prijavljenog tijela na eksplozive tokom procesa proizvodnje.

7. Ovlašćeni zastupnik

Obaveze proizvođača može ispunjavati njegov ovlašćeni zastupnik u njegovo ime i pod njegovom odgovornošću, pod uslovom da su određene u punomoćju. Ovlašćeni zastupnik ne može ispunjavati obaveze proizvođača iz tačaka 2 i 5.1.

MODUL G

Usaglašenost na osnovu verifikacije jedinice

1. Usaglašenost na osnovu verifikacije jedinice predstavlja postupak ocjenjivanja usaglašenosti u kojem proizvođač ispunjava obaveze iz tačaka 2, 3 i 5 i na sopstvenu odgovornost obezbjeđuje i izjavljuje da predmetni eksploziv, koji je podložan odredbama tačke 4, ispunjava zahtjeve ovog pravilnika koji se na njega primjenjuju.

2. Tehnička dokumentacija

2.1. Proizvođač izrađuje tehničku dokumentaciju i stavlja je na raspolaganje prijavljenom tijelu iz tačke 4. Dokumentacija mora omogućiti ocjenu usaglašenosti eksploziva sa relevantnim zahtjevima i mora sadržati odgovarajuću analizu i ocjenu rizika. Tehnička dokumentacija mora navoditi primjenjive zahtjeve i obuhvatiti, u mjeri relevantnoj za ocjenu, dizajn, proizvodnju i rad eksploziva. Tehnička dokumentacija, gdje je primjenljivo, sadrži najmanje sljedeće elemente:

(a) opšti opis eksploziva;
(b) nacrte i šeme dizajna i proizvodnje komponenti, podsklopova, kola itd.;
(c) opise i objašnjenja potrebna za razumijevanje tih nacrta i šema i rada eksploziva;

(d) spisak usklađenih standarda, primijenjenih u cjelini ili djelimično, čije su reference objavljene u Službenom listu Evropske unije, i, kada ti usklađeni standardi nijesu primijenjeni, opise rješenja usvojenih radi ispunjenja osnovnih bezbjednosnih zahtjeva ovog pravilnika, uključujući spisak drugih relevantnih tehničkih specifikacija koje su primijenjene. Kada su usklađeni standardi primijenjeni djelimično, tehnička dokumentacija mora navesti djelove koji su primijenjeni;
(e) rezultate proračuna pri projektovanju, sprovedenih ispitivanja itd.; i
(f) ispitne izvještaje.

2.2. Proizvođač čuva tehničku dokumentaciju na raspolaganju nadležnim nacionalnim organima u periodu od deset godina nakon što je eksploziv stavljen na tržište.

3. Proizvodnja

Proizvođač preduzima sve potrebne mjere da proces proizvodnje i njegovo praćenje obezbijede usaglašenost proizvedenog eksploziva sa primjenjivim zahtjevima ovog pravilnika.

4. Verifikacija

Prijavljeno tijelo koje je izabrao proizvođač sprovodi ili daje da se sprovedu odgovarajući pregledi i ispitivanja utvrđena relevantnim usklađenim standardima i/ili ekvivalentni testovi utvrđeni drugim relevantnim tehničkim specifikacijama radi provjere usaglašenosti eksploziva sa primjenjivim zahtjevima ovog pravilnika. Ako ne postoji takav usklađeni standard, prijavljeno tijelo odlučuje o odgovarajućim testovima koje treba sprovesti.
Na osnovu sprovedenih pregleda i ispitivanja, prijavljeno tijelo izdaje sertifikat o usaglašenosti i stavlja, ili daje da se pod njegovom odgovornošću stavi, njegov identifikacioni broj na odobreni eksploziv.

Proizvođač čuva sertifikate o usaglašenosti na raspolaganju nadležnim organima u periodu od deset godina nakon što je eksploziv stavljen na tržište.

5. CE oznaka i EU izjava o usaglašenosti

5.1. Proizvođač stavlja CE oznaku i, pod odgovornošću prijavljenog tijela iz tačke 4, identifikacioni broj tog tijela na svaki pojedinačni eksploziv koji ispunjava primjenjive zahtjeve ovog pravilnika.

5.2. Proizvođač sačinjava pisanu EU izjavu o usaglašenosti i čuva je na raspolaganju nadležnim organima u periodu od deset godina nakon što je eksploziv stavljen na tržište. EU izjava o usaglašenosti mora identifikovati eksploziv za koji je sačinjena.

Kopija EU izjave o usaglašenosti stavlja se na raspolaganje nadležnim organima na zahtjev.

6. Ovlašćeni zastupnik

Obaveze proizvođača iz tačaka 2.2 i 5 može u njegovo ime i pod njegovom odgovornošću ispunjavati njegov ovlašćeni zastupnik, pod uslovom da su određene u punomoćju.

CRNOGORSKI STANDARDI ZA EKSPLOZIVE

Oznaka crnogorskog standarda	Naziv crnogorskog standarda	Oznaka evropskog standarda	the title of the European standard
MEST EN 13630-1	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonirajući i sporogoreći štapini - Dio1: Zahtjevi	EN 13630-1	Explosives for civil uses - Detonating cords and safety fuses - Part 1: Requirements
MEST EN 13630-2	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonirajući i sporogoreći štapini - Dio 2: Određivanje termičke stabilnosti detonirajućih štapina i sporogorećih štapina	EN 13630-2	Explosives for civil uses - Detonating cords and safety fuses - Part 2: Determination of thermal stability of detonating cords and safety fuses
MEST EN 13630-3	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonirajući i sporogoreći štapini - Dio 3: Određivanje osjetljivosti eksplozivnog punjenja detonirajućih štapina na trenje	EN 13630-3	Explosives for civil uses - Detonating cords and safety fuses - Part 3: Determination of sensitiveness to friction of the core of detonating cords
MEST EN 13630-4	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonirajući i sporogoreći štapini - Dio 4: Određivanje osjetljivosti detonirajućih štapina na udar	EN 13630-4	Explosives for civil uses - Detonating cords and safety fuses - Part 4: Determination of sensitiveness to impact of detonating cords
MEST EN 13630-5	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonirajući i sporogoreći štapini - Dio 5: Određivanje otpornosti detonirajućih štapina na abraziju	EN 13630-5	Explosives for civil uses - Detonating cords and safety fuses - Part 5: Determination of resistance to abrasion of detonating cords
MEST EN 13630-6	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonirajući i sporogoreći štapini - Dio 6: Određivanje otpornosti detonirajućih štapina na zatezanje	EN 13630-6	Explosives for civil uses - Detonating cords and safety fuses - Part 6: Determination of resistance to tension of detonating cords
MEST EN 13630-7	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonirajući i sporogoreći štapini - Dio 7: Određivanje pouzdanosti iniciranja detonirajućih štapina	EN 13630-7	Explosives for civil uses - Detonating cords and safety fuses - Part 7: Determination of reliability of initiation of detonating cords
MEST EN 13630-8	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonirajući i sporogoreći štapini - Dio 8: Određivanje vodootpornosti detonirajućih štapina i sporogorećih štapina	EN 13630-8	Explosives for civil uses - Detonating cords and safety fuses - Part 8: Determination of resistance to water of detonating cords and safety fuses
MEST EN 13630-9	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonirajući i sporogoreći štapini - Dio 9: Određivanje prenosa detonacije detonirajućeg štapina	EN 13630-9	Explosives for civil uses - Detonating cords and safety fuses - Part 9: Determination of transmission of detonation from detonating cord to detonating cord
MEST EN 13630-10	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonirajući i sporogoreći štapini - Dio 10: Određivanje mogućnosti iniciranja kod detonirajućih štapina	EN 13630-10	Explosives for civil uses - Detonating cords and safety fuses - Part 10: Determination of initiating capability of detonating cords

MEST EN 13630-11	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonirajući i sporogoreći štapini - Dio 11: Određivanje brzine detonacije detonirajućih štapina	EN 13630-11	Explosives for civil uses - Detonating cords and safety fuses - Part 11: Determination of velocity of detonation of detonating cords
MEST EN 13630-12	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonirajući i sporogoreći štapini - Dio12: Određivanje vremena gorenja sporogorećih štapina	EN 13630-12	Explosives for civil uses - Detonating cords and safety fuses - Part 12: Determination of burning duration of safety fuses
MEST EN 13631-1	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Jaki (brizantni) eksplozivi - Dio 1: Zahtjevi	EN 13631-1	Explosives for civil uses - High explosives - Part 1: Requirements
MEST EN 13631-2	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Jaki (brizantni) eksplozivi - Dio 2: Određivanje termičke stabilnosti eksploziva	EN 13631-2	Explosives for civil uses - High explosives - Part 2: Determination of thermal stability of explosives
MEST EN 13631-3	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Jaki (brizantni) eksplozivi - Dio 3: Određivanje osjetljivosti eksploziva na trenje	EN 13631-3	Explosives for civil uses - High explosives - Part 3: Determination of sensitiveness to friction of explosives
MEST EN 13631-4	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Jaki (brizantni) eksplozivi - Dio 4: Određivanje osjetljivosti eksploziva na udar	EN 13631-4	Explosives for civil uses - High explosives - Part 4: Determination of sensitiveness to impact of explosives
MEST EN 13631-5	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Jaki (brizantni) eksplozivi - Dio 5: Određivanje otpornosti na vodu	EN 13631-5	Explosives for civil uses - High explosives - Part 5: Determination of resistance to water
MEST EN 13631-6	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Jaki (brizantni) eksplozivi - Dio 6: Određivanje otpornosti na hidrostatički pritisak	EN 13631-6	Explosives for civil uses - High explosives – Part 6: Determination of resistance to hydrostatic pressure
MEST EN 13631-7	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Jaki (brizantni) eksplozivi - Dio 7: Određivanje bezbjednosti i pouzdanosti pri ekstremnim temperaturama	EN 13631-7	Explosives for civil uses - High explosives - Part 7: Determination of safety and reliability at extreme temperatures
MEST EN 13631-10	Eksplozivi za civilnu upotrebu – Jaki (brizantni) eksplozivi - Dio 10: Metoda za potvrđivanje načina iniciranja	EN 13631-10	Explosives for civil uses - High explosives - Part 10: Method for the verification of the means of initiation
MEST EN 13631-11	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Jaki (brizantni) eksplozivi - Dio 11: Određivanje prenosa detonacije	EN 13631-11	Explosives for civil uses - High explosives - Part 11: Determination of transmission of detonation
MEST EN 13631-12	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Jaki (brizantni) eksplozivi - Dio 12: Specifikacija pojačivača prema sposobnosti iniciranja	EN 13631-12	Explosives for civil uses - High explosives - Part 12: Specifications of boosters with different initiating capability
MEST EN 13631-13	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Jaki (brizantni) eksplozivi - Dio 13: Određivanje gustine	EN 13631-13	Explosives for civil uses - High explosives - Part 13: Determination of density
MEST EN 13631-14	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Jaki (brizantni) eksplozivi - Dio 14: Određivanje brzine detonacije	EN 13631-14	Explosives for civil uses - High explosives - Part 14: Determination of velocity of detonation
MEST EN 13631-15	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Jaki (brizantni) eksplozivi - Dio 15: Izračunavanje termodinamičkih osobina	EN 13631-15	Explosives for civil uses - High explosives - Part 15: Calculation of thermodynamic properties
MEST EN 13631-16	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Jaki (brizantni) eksplozivi - Dio 16: Detekcija i mjerenje otrovnih gasova	EN 13631-16	Explosives for civil uses - High explosives - Part 16: Detection and measurement of toxic gases
MEST EN 13763-1	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 1: Zahtjevi	EN 13763-1	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 1: Requirements
MEST EN 13763-2	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 2: Određivanje termičke stabilnosti	EN 13763-2	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 2: Determination of thermal stability

MEST EN 13763-3	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 3: Određivanje osjetljivosti na udar	EN 13763-3	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 3: Determination of sensitiveness to impact
MEST EN 13763-4	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 4: Određivanje otpornosti provodnika i udarnih cijevi na abraziju	EN 13763-4	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 4: Determination of resistance to abrasion of leading wires and shock tubes
MEST EN 13763-5	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 5: Određivanje otpornosti provodnika i udarnih cijevi na rezanje	EN 13763-5	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 5: Determination of resistance to cutting damage of leading wires and shock tubes
MEST EN 13763-6	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 6: Određivanje otpornosti provodnika na kidanje pri niskim temperaturama	EN 13763-6	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 6: Determination of resistance to cracking in low temperatures of leading wires
MEST EN 13763-7	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 7: Određivanje mehaničke čvrstoće provodnika, udarnih cijevi, spojeva, navlaka i zatvarača	EN 13763-7	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 7: Determination of the mechanical strength of leading wires, shock tubes, connections, crimps and closures
MEST EN 13763-8	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 8: Određivanje otpornosti detonatorskih kapisli na vibracije	EN 13763-8	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 8: Determination of the resistance to vibration of plain detonators
MEST EN 13763-9	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 9: Određivanje otpornosti detonatora na savijanje	EN 13763-9	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 9: Determination of resistance to Bending of detonators
MEST EN 13763-11	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 11: Određivanje otpornosti detonatora i releja na oštećenja nastala padom	EN 13763-11	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 11: Determination of resistance to damage by dropping of detonators and relays
MEST EN 13763-12	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 12: Određivanje otpornosti na hidrostatički pritisak	EN 13763-12	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 12: Determination of resistance to hydrostatic pressure
MEST EN 13763-13	Eksplozivi za civilnu upotrebu- Detonatori i releji - Dio 13: Određivanje osjetljivosti električnih detonatora prema elektrostatičkom pražnjenju	EN 13763-13	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 13: Determination of resistance of electric detonators to electrostatic discharge
MEST EN 13763-15	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 15: Određivanje ekvivalentnih mogućnosti iniciranja	EN 13763-15	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 15: Determination of equivalent initiating capability
MEST EN 13763-16	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 16: Određivanje preciznosti kašnjenja	EN 13763-16	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 16: Determination of delay accuracy
MEST EN 13763-17	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 17: Određivanje struje nepaljenja detonatora	EN 13763-17	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 17: Determination of no-fire current of electric detonators
MEST EN 13763-18	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 18: Određivanje struje za serijsko paljenje električnih detonatora	EN 13763-18	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 18: Determination of series firing current of electric detonators
MEST EN 13763-19	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 19: Određivanje impulsa paljenja električnih detonatora	EN 13763-19	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 19: Determination of firing impulse of electric detonators
MEST EN	Eksplozivi za civilnu upotrebu -	EN 13763-20	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part

13763-20	Detonatori i releji - Dio 20: Određivanje ukupne otpornosti električnih detonatora		20: Determination of total electrical resistance of electric detonators
MEST EN 13763-21	Eksplozivi za civilnu upotrebu- Detonatori i releji - Dio 21: Određivanje probojnog napona električnih detonatora	EN 13763-21	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 21: Determination of flash-over voltage of electric detonators
MEST EN 13763-22	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 22: Određivanje kapacitativnosti, izolacionog otpora i probojnog napona izolacije provodnika	EN 13763-22	Explosives for civil uses - Detonators and relays- Part 22: Determination of capacitance, insulation resistance and insulation breakdown of leading wires
MEST EN 13763-23	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 23: Određivanje brzine udarnog talasa udarne cijevi	EN 13763-23	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 23: Determination of the shock-wave velocity of shock tube
MEST EN 13763-24	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 24: Određivanje elektroizolacionih svojstava udarne cijevi	EN 13763-24	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 24: Determination of the electrical non-conductivity of shock tube
MEST EN 13763-25	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 25: Određivanje mogućnosti prenosa površinskih konektora, usporivača i pribora za spajanje	EN 13763-25	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 25: Determination of transfer capability of surface connectors, relays and coupling accessories
MEST EN 13857-1	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Dio 1: Terminologija	EN 13857-1	Explosives for civil uses - Part 1: Terminology
MEST EN 13857-3	Eksplozivi za civilnu upotrebu -Dio 3: Podaci i informacije koje proizvođač ili njegov ovlašćeni predstavnik daju korisniku	EN 13857-3	Explosives for civil uses - Part 3: Information to be provided by the manufacturer or his authorised representative to the user
MEST EN 13938-1	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Baruti i čvrsta raketna goriva - Dio 1: Zahtjevi	EN 13938-1 +AC:2006	Explosives for civil uses - Propellants and rocket propellants - Part 1: Requirements
MEST EN 13938-2	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Baruti i čvrsta raketna goriva - Dio 2: Određivanje otpornosti na elektrostatičku energiju	EN 13938-2	Explosives for civil uses - Propellants and rocket propellants - Part 2: Determination of resistance to electrostatic energy
MEST EN 13938-3	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Baruti i čvrsta raketna goriva - Dio 3: Određivanje prelaza deflagracije u detonaciju	EN 13938-3	Explosives for civil uses - Propellants and rocket propellants - Part 3: Determination of deflagration to detonation transition
MEST EN 13938-4	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Baruti i čvrsta raketna goriva - Dio 4: Određivanje brzine sagorijevanja pri ambijentalnim uslovima	EN 13938-4	Explosives for civil uses - Propellants and rocket propellants - Part 4: Determination of burning rate under ambient conditions
MEST EN 13938-5	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Baruti i čvrsta raketna goriva - Dio 5: Određivanje šupljina i pukotina	EN 13938-5	Explosives for civil uses - Propellants and rocket propellants - Part 5: Determination of voids and fissures
MEST EN EN 13938-7	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Baruti i čvrsta raketna goriva - Dio 7: Određivanje svojstava crnog baruta	EN 13938-7	Explosives for civil uses - Propellants and rocket propellants - Part 7: Determination of properties of black powder

PREDLOG

Na osnovu člana 14 stav 2 Zakona o eksplozivima za civilnu upotrebu („Službeni list CG", br. 118 /26), Ministarstvo unutrašnjih poslova donijelo je

PRAVILNIK O TEHNIČKIM ZAHTJEVIMA I POSTUPCIMA ZA OCJENJIVANJA USAGLAŠENOSTI EKSPLOZIVA ZA CIVILNU UPOTREBU

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se tehnički zahtjevi i postupci ocjene usklađenosti eksplozivna za civilnu upotrebu.

Član 2

Eksplozivi za civilnu upotrebu moraju se ispitivati u realnim uslovima, u laboratoriji ili u uslovima u kojima se koriste.

Uslovi iz stava 1 ovog člana odnose se na fizičku i hemijsku stabilnost kojima eksplozivna materija može biti izložena tokom skladištenja, rukovanja i upotrebe.

Proizvodi koji se u preporukama Ujedinjenih nacija navode kao pirotehnička ili druga eksplozivna sredstva dati su u prilogu koji čini sastavni dio ovog pravilnika (Prilog I).

Ocjena usklađenosti eksplozivnih materija za civilnu upotrebu sprovodi se preduzimanjem radnji u skladu sa postupcima utvrđenim u prilogu koji čini sastavni dio ovog pravilnika (Prilog II).

Eksplozivne materije za civilnu upotrebu moraju ispunjavati opšte i posebne bezbjednosne zahtjeve, u skladu sa standardima utvrđenim u prilogu koji čini sastavni dio ovog pravilnika (Prilog III).

Član 3

Sve eksplozivi moraju biti projektovane, proizvedene i isporučene na način kojim se obezbjeđuje minimalan rizik po bezbjednost života i zdravlja ljudi i sprečava nanošenje štete imovini i životnoj sredini, pod normalnim, predvidivim uslovima, a naročito imajući u vidu bezbjednosna pravila i uobičajenu praksu prije njihove upotrebe.

Svaki eksploziv mora imati osobine koje je naveo proizvođač, tako da se obezbijedi najviši mogući nivo bezbjednosti i pouzdanosti.

Svaki eksploziv mora biti projektovana i proizvedena tako da se, pri odlaganju uz odgovarajuće rukovanje, njeno dejstvo na životnu sredinu svede na najmanju moguću mjeru.

Član 4

Najmanje sljedeće informacije i karakteristike, prema potrebi, moraju se uzeti u obzir ili ispitati:

1) sastav i karakteristike (hemijski sastav, stepen homogenosti i raspodjela veličine zrna);

2) fizička i hemijska stabilnost eksplozivne materije u svim uslovima sredine kojima može biti izložena;

3) osjetljivost na udar i trenje, kao i uslovi rukovanja, transporta i skladištenja;

4) međusobna kompatibilnost svih komponenti (fizička i hemijska stabilnost);

5) hemijska čistoća;

6) otpornost eksplozivne materije na dejstvo vode, kada je namijenjena za upotrebu u vlažnim ili mokrim uslovima i kada voda može nepovoljno uticati na njenu bezbjednost ili pouzdanost;

7) otpornost na niske i visoke temperature, kada je eksplozivna materija namijenjena za skladištenje ili upotrebu pri takvim temperaturama i kada se bezbjednost ili pouzdanost može nepovoljno izmijeniti hlađenjem ili zagrijavanjem komponente ili eksplozivne materije u cjelini;

8) podobnost za upotrebu u posebnim atmosferama (metanske uslove, eksplozivnu rudarsku prašinu itd.), kada je eksplozivna materija namijenjena za upotrebu u takvim uslovima;

9) bezbjednosne karakteristike koje se odnose na sprečavanje neželjenog aktiviranja ili paljenja;

10) pravilno punjenje i funkcionisanje eksplozivne materije kada se koristi u skladu sa njenom namjenom;

11) odgovarajuća uputstva i, kada je potrebno, oznake koje se odnose na bezbjedno rukovanje, skladištenje, upotrebu i odlaganje;

12) otpornost na kvarenje tokom rukovanja, transporta i skladištenja, do isteka roka upotrebe koji je naveo proizvođač; i

13) specifikacija svih uređaja i pribora potrebnih za pouzdano i bezbjedno rukovanje eksplozivnom materijom.

Svaki eksploziv mora se ispitati u realnim uslovima, a kada to nije izvodljivo u laboratoriji, takva ispitivanja sprovode se u uslovima koji odgovaraju namijenjenoj upotrebi eksplozia.

Član 5

Pored zahtjeva iz člana 4 ovog pravilnika, miniranje eksploziva mora ispunjavati i sljedeće zahtjeve:

1) predloženi način iniciranja mora obezbijediti bezbjednu, pouzdanu i potpunu detonaciju ili deflagraciju, prema potrebi, eksploziva za miniranje, a u slučaju crnog baruta provjerava se sposobnost deflagracije;

2) eksplozivi za miniranje u patroniranom obliku moraju sigurno i pouzdano prenositi detonaciju od jednog do drugog kraja niza patrona;

3) gasovi koji nastaju pri eksplozivima za miniranje namijenjenim za podzemnu upotrebu mogu sadržati ugljen-monoksid, azotne gasove, druge gasove, pare ili aerosole čvrstih čestica samo u količinama koje, pri normalnim uslovima rada, ne ugrožavaju zdravlje.

Član 6

Detonacioni kanapi, bezbjednosni sporogoreći štapini, drugi štapini i udarne cijevi, pored zahtjeva iz člana 4 ovog pravilnika, moraju ispunjavati i sljedeće posebne bezbjednosne zahtjeve, i to da:

1) omotač detonacionih kanapa, bezbjednosnih sporogorećih štapina, drugih štapina i udarnih cijevi mora biti odgovarajuće mehaničke čvrstoće i mora na odgovarajući način štititi eksplozivno punjenje pri izlaganju uobičajenom mehaničkom opterećenju;

2) parametri vremena gorenja bezbjednosnih sporogorećih štapina moraju biti naznačeni i pouzdano ispunjeni;

3) detonacioni kanapi moraju biti sposobni za pouzdano iniciranje, moraju imati dovoljnu inicijacionu sposobnost i moraju ispunjavati zahtjeve u pogledu skladištenja i u posebnim klimatskim uslovima.

Član 7

Detonatori (uključujući detonatore sa bezbjednosnim sporogorećim štapinom) i vremenski spojnice, pored zahtjeva iz člana 4 ovog pravilnika, moraju ispunjavati i sljedeće posebne bezbjednosne zahtjeve, i to da:

1) pouzdano iniciraju detonaciju eksploziva za koji su namijenjeni za upotrebu;

2) vremenske spojnice za detonacione kanape budu pouzdano inicirane;

3) inicijaciona sposobnost ne bude nepovoljno pogođena vlagom;

4) vremena odlaganja vremenskih detonatora budu dovoljno ujednačena kako bi vjerovatnoća preklapanja vremena odlaganja susjednih vremenskih stepeni bila zanemarljiva;

5) električne karakteristike električnih detonatora budu naznačene na pakovanju (npr. struja neaktiviranja, otpor itd.);

6) žice električnih detonatora budu dovoljno izolovane i mehanički čvrste, uključujući čvrstoću spoja sa detonatorom, imajući u vidu njihovu namjenu.

Barutna punjenja i raketna goriva, pored zahtjeva iz člana 4 ovog pravilnika, moraju ispunjavati i sljedeće zahtjeve:

1) kada se upotrebljavaju na način koji je u skladu sa njihovom namjenom, ne smiju eksplodirati;

2) moraju biti stabilizovana, kada je to potrebno (npr. kod onih na bazi nitroceluloze), radi sprječavanja razgradnje;

3) čvrsto raketno gorivo, bilo u sabijenom ili lijevanom obliku, ne smije sadržati slučajne pukotine ili gasne mehuriće koji bi mogli predstavljati opasnost po njegovo funkcionisanje.

Član 8

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore".

Broj:
Podgorica, avgusta 2026. godine

Ministar,
Danilo Šaranović

PRILOG 1

UN BR.	NAZIV i OPIS	KLASA/RAZRED	GLOSAR (koristit će se samo kao informativni vodič)
Grupa G			
0009	Municija, zapaljivo sa ili bez rasprskavajućeg naboja, te s potisnim ili pogonskim punjenjem	1.2 G	Municija Generički pojam koji se uglavnom odnosi na eksplozivna sredstva koja se koriste u vojne svrhe kao što su sve vrste bombi, granata, raketa, mina, projektila i drugih sličnih naprava. Streljivo, zapaljivo Streljivo koje sadrži neku zapaljivu tvar. Osim u slučaju kada je streljivo samo po sebi i eksploziv, isto tako sadrži i nešto od sljedećeg: pogonsko punjenje s detonatorom i inicijalnim punjenjem, upaljač s rasprskavajućim nabojem ili potisnim punjenjem.
0010	Municija, zapaljivo sa ili bez rasprskavajućeg naboja, te s potisnim ili pogonskim punjenjem	1.3 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0009
0015	Municija, dimno sa ili bez rasprskavajućeg naboja, te s potisnim ili pogonskim punjenjem	1.2 G	Municija, dimno Municija koje sadrži tvar koja proizvodi dim. Osim u slučaju kada je streljivo samo po sebi i eksploziv, isto tako sadrži i nešto od sljedećeg: pogonsko punjenje s detonatorom i inicijalnim punjenjem, upaljač s rasprskavajućim nabojem ili potisnim punjenjem.
0016	Municija, dimno sa ili bez rasprskavajućeg naboja, te s potisnim ili pogonskim punjenjem	1.3 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0015

0018	Municija, sa rasprskavajućim nabojem napunjenim suzavcem, te s potisnim ili pogonskim punjenjem	1.2 G	Municija, sa rasprskavajućim nabojem napunjenim suzavcem koji uzrokuje suze, te s potisnim ili pogonskim punjenjem. Takvo streljivo sadrži i nešto od sljedećeg: pogonsko punjenje s detonatorom i inicijalnim punjenjem, upaljač s rasprskavajućim nabojem ili potisnim punjenjem.
0019	Municija, sa rasprskavajućim nabojem napunjenim suzavcem, te s potisnim ili pogonskim punjenjem.	1.3 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0018
0039	Bombe, za stvaranje bljeska	1.2 G	Bombe Eksplozivna sredstva koja se bacaju iz letjelica. Mogu sadržavati zapaljivu tekućinu s rasprskavajućim nabojem, smjesu za stvaranje bljeska ili rasprskavajući naboj. Pojam uključuje: bombe za stvaranje bljeska.
0049	Patrone, za stvaranje bljeska	1.1 G	Patrone, za stvaranje bljeska Proizvod se sastoji od čahure, inicijalne kapisle i smjese za stvaranje bljeska, sastavljenih u cjelinu spremnu za ispaljivanje.
0050	Patrone, za stvaranje bljeska	1.3 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0049
0054	Patrone, signalne	1.3 G	Patrone, signalne Proizvodi namijenjeni ispaljivanju iz signalnih pištolja radi stvaranja svjetlosnih signala u boji ili nekih drugih signala itd.
0066	Brzogoreći (detonirajući) štapin	1.4 G	Brzogoreći (detonirajući) štapin Proizvod koji se sastoji od tekstilne pređe pokrivene barutnim prahom ili kakvim drugim brzogorećim pirotehničkim sredstvom i prilagodljive zaštitne košuljice, ili se sastoji od jezgre koju čini barutni prah, a sama jezgra omotana je fleksibilnim platnenim tkanjem. Izgara vanjskim plamenom po cijeloj svojoj duljini i koristi se za prijenos paljenja od samog uređaja do punjenja.

0092	Signalne rakete, površinske	1.3 G	Signalne rakete Proizvodi koji sadrže pirotehničke sastojke koji su namijenjeni osvjetljavanju, identifikaciji, signalizaciji ili upozoravanju.
0093	Signalne rakete, zračne	1.3 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0092
0101	Štapin, sporogoreći	1.3 G	Štapin (fuse)/upaljač (fuze) Premda ove dvije riječi imaju zajedničko podrijetlo (prema francuskom fusée, fusil) i premda se ponekad razlikuju u načinu pisanja, korisno je imati na umu prihvaćenu konvenciju prema kojoj se pojam štapin koristi za svako sredstvo za paljenje eksploziva u obliku kabla, dok se pojam upaljač odnosi na sklop streljiva koji ima mehaničke, električne, kemijske ili hidrostatske komponente za pokretanje procesa aktiviranja bilo deflagracijom bilo detonacijom. Štapin, trenutni, nedetonirajući (fitilj) Proizvod koji se sastoji od pamučne pređe impregnirane crnim barutom (fitilj). Gori vanjskim plamenom i koristi se kod paljenja pirotehničkih sredstava koja se rabe za vatromete itd.
0103	Štapin, brzogoreći, cjevasti, u metalnoj ovojnici	1.4 G	Štapin, brzogoreći, cjevasti, u metalnoj ovojnici Proizvod koji se sastoji od metalne ovojnice u kojoj se nalazi eksploziv koji naglo izgara.
0171	Municija, svjetleće, sa ili bez rasprskavajućeg naboja, te s potisnim ili pogonskim punjenjem	1.2 G	Municija, svjetleće, sa ili bez rasprskavajućeg naboja, te s potisnim ili pogonskim punjenjem Streljivo čija je namjena stvoriti izvor intenzivne svjetlosti koja će osvijetliti neko područje. Ovaj pojam obuhvaća svjetleće patrone, granate i projektile, kao i svjetleće bombe te bombe za identifikaciju ciljeva.
0191	Signalni uređaji, ručni	1.4 G	Proizvodi namijenjeni signalizaciji.
0192	Signalna sredstva, za željezničke tračnice, eksploziv	1.1 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0191

0194	Signalna sredstva, za opasnost, plovila	1.1 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0191
0195	Signalna sredstva, za opasnost, plovila	1.3 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0191
0196	Signalna sredstva, dimna	1.1 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0191
0197	Signalna sredstva, dimna	1.4 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0191
0212	Traseri (označivači putanje) za streljivo	1.3 G	Traseri za streljivo Hermetički zatvoreni proizvodi u kojima se nalaze pirotehničke tvari namijenjene označavanju putanje projektila.
0254	Municija, svjetleće, sa ili bez rasprskavajućeg naboja, te s potisnim ili pogonskim punjenjem	1.3 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0171
0297	Municija, svjetleće, sa ili bez rasprskavajućeg naboja, te s potisnim ili pogonskim punjenjem	1.4 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0254
0299	Bombe, za stvaranje bljeska	1.3 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0039
0300	Municija, zapaljivo sa ili bez rasprskavajućeg naboja, te s potisnim ili pogonskim punjenjem	1.4 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0009
0301	Municija, koje uzrokuje suze sa ili bez rasprskavajućeg naboja, te s potisnim ili pogonskim punjenjem	1.4 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0018
0303	Municija, dimno sa ili bez rasprskavajućeg naboja, te s potisnim ili pogonskim punjenjem	1.4 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0015
0306	Traseri (označivači putanje) za streljivo	1.4 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0212
0312	Patrone, signalne	1.4 G	Patrone, signalne

			Proizvodi namijenjeni ispaljivanju iz signalnih pištolja radi stvaranja svjetlosnih signala u boji ili nekih drugih signala itd.
0313	Signalna sredstva, dimna	1.2 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0195
0318	Granate, vježbovne, ručne ili za ispaljivanje iz puške	1.3 G	Granate, ručne ili za ispaljivanje iz puške Proizvodi koji su namijenjeni bacanju rukom ili se ispaljuju iz puške. Pojam uključuje: granate, vježbovne, ručne ili koje se ispaljuju iz puške.
0319	Upaljači, cjevasti	1.3 G	Upaljači, cjevasti Proizvodi koji se sastoje od upaljača za paljenje eksploziva i pomoćnog eksplozivnog naboja koji brzo izgara kao što je barutni prah, a koji se koristi za paljenje naboja koji izbacuje punjenje u patronama, kao kod npr. topa.
0320	Upaljači, cjevasti	1.4 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0319
0333	Pirotehnička sredstva za vatromete	1.1 G	Pirotehnička sredstva za vatromete Pirotehnička sredstva namijenjena zabavi.
0334	Pirotehnička sredstva za vatromete	1.2 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0333
0335	Pirotehnička sredstva za vatromete	1.3 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0333
0336	Pirotehnička sredstva za vatromete	1.4 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0333
0362	Streljivo, vježbovno	1.4 G	Streljivo, vježbovno Streljivo bez glavnog eksplozivnog naboja, ali koje sadrži potisno ili izbacno punjenje. Obično također ima i upaljač i pogonsko punjenje.
0363	Streljivo, ispitno	1.4 G	Streljivo, ispitno Streljivo koje sadrži pirotehničke tvari, a koje se koristi za ispitivanje performansi ili snage novog streljiva, te dijelova ili sklopova oružja.
0372	Granate, vježbovne, ručne ili za ispaljivanje iz puške	1.2 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0318
0373	Signalni uređaji, ručni	1.4 S	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0191

0403	Signalne rakete, zračne	1.4 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0092
0418	Signalne rakete, površinske	1.2 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0092
0419	Signalne rakete, površinske	1.1 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0092
0420	Signalne rakete, zračne	1.1 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0092
0421	Signalne rakete, zračne	1.2 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0092
0424	Projektili, inertni, s traserom	1.3 G	Projektili Proizvodi kao što su topovska granata ili zrno koji se ispaljuju iz topa ili drugog topničkog oružja, pušaka ili nekog drugog malog oružja. Mogu biti inertni, sa ili bez trasera, i mogu sadržavati potisno ili izbacno punjenje ili pogonsko punjenje. Pojam uključuje: projektili, inertni, s traserom; projektili s potisnim ili izbacnim punjenjem; projektili s pogonskim punjenjem.
0425	Projektili, inertni, s traserom	1.4 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0424
0428	Proizvodi, pirotehnički, za tehničke namjene	1.1 G	Proizvodi, pirotehnički, za tehničke namjene Proizvodi koji sadrže pirotehničke tvari, a koriste se za tehničke namjene kao što su stvaranje topline ili plina, kazališni efekti itd. Pojam ne obuhvaća sljedeće proizvode koji su navedeni odvojeno: sve streljivo; patrone; signalna sredstva; škare, kabel, eksploziv; pirotehnička sredstva koja se koriste za vatromete; signalne rakete, zračne; signalne rakete, površinske; mehanizmi za pokretanje, eksplozivni; zakovice, eksploziv; signalni uređaji, ručni; signalni uređaji, za opasnost; signalna sredstva, za željezničke tračnice, eksploziv; signalna sredstva, dimna.
0429	Proizvodi, pirotehnički, za tehničke namjene	1.2 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0428
0430	Proizvodi, pirotehnički, za tehničke namjene	1.3 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0428
0431	Proizvodi, pirotehnički, za tehničke namjene	1.4 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0428

0434	Projektili s rasprskavajućim nabojem ili potisnim punjenjem	1.2 G	Projektili Proizvodi kao što su topovska granata ili zrno koji se ispaljuju iz topa ili drugog topničkog oružja, pušaka ili nekog drugog malog oružja. Mogu biti inertni, sa ili bez trasera, i mogu sadržavati potisno ili izbacno punjenje ili pogonsko punjenje. Pojam uključuje: projektili, inertni, s traserom; projektili s potisnim ili izbacnim punjenjem; projektili s pogonskim punjenjem.
0435	Projektili s rasprskavajućim nabojem ili potisnim punjenjem	1.4 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0434
0452	Granate, vježbovne, ručne ili se ispaljuju iz puške	1.4 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0372
0487	Signalni uređaji, dimni	1.3 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0194
0488	Streljivo, vježbovno	1.3 G	Streljivo, vježbovno Streljivo koje ne sadrži glavni naboj, ali sadrži rasprsni naboj ili naboj koji pokreće punjenje. Obično sadrži i detonator i naboj koji izbacuje punjenje. Pojam ne uključuje sljedeće proizvode koji su navedeni odvojeno: granate, vježbovne.
0492	Signalna sredstva, za željezničke tračnice, eksploziv	1.3 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0194
0493	Signalna sredstva, za željezničke tračnice, eksploziv	1.4 G	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0194
0503	Uređaji za napuhavanje pirotehničkih zračnih jastuka, moduli pirotehničkih zračnih jastuka ili retraktor pirotehničkih sigurnosnih pojaseva	1.4 G	
Grupa S			
0110	Granate, vježbovne, ručne ili za ispaljivanje iz puške	1.4 S	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0318

0193	Signalna sredstva, za željezničke tračnice, eksploziv	1.4 S	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0194
0337	Pirotehnička sredstva za vatromete	1.4 S	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0334
0345	Projektili, inertni, s traserom	1.4 S	Projektili Proizvodi kao što su topovska granata ili zrno koji se ispaljuju iz topa ili drugog topničkog oružja, puške ili nekog drugog malog oružja. Mogu biti inertni, sa ili bez trasera, i mogu sadržavati potisno ili izbacno punjenje ili pogonsko punjenje.
0376	Pripale, cjevaste	1.4 S	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0319
0404	Signalne rakete, zračne	1.4 S	Vidjeti objašnjenje pod UN br. 0092
0405	Patrone, signalne	1.4 S	Patrone, signalne Proizvodi namijenjeni za ispaljivanje signalnih raketa u boji ili drugih signala iz signalnih pištolja itd.
0432	Proizvodi, pirotehničke ili tehničke namjene	1.4 S	

PRILOG II

POSTUPCI OCJENJIVANJA USAGLAŠENOSTI
MODUL B

EU-ispitivanje tipa

1. EU-ispitivanje tipa predstavlja onaj dio postupka ocjenjivanja usaglašenosti u kojem prijavljeno tijelo ispituje tehnički dizajn eksploziva i provjerava i potvrđuje da tehnički dizajn eksploziva ispunjava zahtjeve ovog pravilnika koji se na njega primjenjuju.
2. EU-ispitivanje tipa sprovodi se kao ocjena podobnosti tehničkog dizajna eksploziva putem ispitivanja tehničke dokumentacije i pratećih dokaza iz tačke 3, zajedno sa ispitivanjem uzorka, reprezentativnog za predviđenu proizvodnju, kompletnog proizvoda (kombinacija proizvodnog i projektnog tipa).

3. Proizvođač podnosi zahtjev za EU-ispitivanje tipa prijavljenom tijelu po sopstvenom izboru.
Zahtjev sadrži
(a) naziv i adresu proizvođača i, ako zahtjev podnosi ovlašćeni zastupnik, i naziv i adresu ovlašćenog zastupnika;
(b) pisanu izjavu da isti zahtjev nije podnesen nijednom drugom prijavljenom tijelu;
(c) tehničku dokumentaciju. Tehnička dokumentacija mora omogućiti ocjenu usaglašenosti eksploziva sa primjenjivim zahtjevima ovog pravilnika i mora sadržati odgovarajuću analizu i ocjenu rizika. Ona mora navoditi primjenjive zahtjeve i obuhvatiti, u mjeri relevantnoj za ocjenu, dizajn, proizvodnju i rad eksploziva. Tehnička dokumentacija, gdje je primjenljivo, sadrži najmanje sljedeće elemente:
i. opšti opis eksploziva;

ii. nacrte i šeme dizajna i proizvodnje komponenti, podsklopova, kola itd.;

iii. opise i objašnjenja potrebna za razumijevanje tih nacrta i šema i rada eksploziva;

iv. spisak usklađenih standarda, primijenjenih u cjelini ili djelimično, čije su reference objavljene u Službenom listu Evropske unije, i, kada ti usklađeni standardi nijesu primijenjeni, opise rješenja usvojenih radi ispunjenja osnovnih bezbjednosnih zahtjeva ovog pravilnika, uključujući spisak drugih relevantnih tehničkih specifikacija koje su primijenjene. Kada su usklađeni standardi primijenjeni djelimično, tehnička dokumentacija mora navesti djelove koji su primijenjeni;

v. rezultate proračuna pri projektovanju, ispitivanja itd.;

vi. ispitne izvještaje;

(d) uzorke reprezentativne za predviđenu proizvodnju. Prijavljeno tijelo može zatražiti dodatne uzorke ako su potrebni za sprovođenje programa ispitivanja;

(e) dokaze koji podržavaju podobnost tehničkog projektnog rješenja. Ti dokazi se odnose na sve korišćene dokumente, naročito kada relevantni usklađeni standardi nijesu primijenjeni u cjelini. Ti dokazi, po potrebi, uključuju rezultate ispitivanja sprovedenih u skladu sa drugim relevantnim tehničkim specifikacijama od strane proizvođača ili laboratorije pod njegovom odgovornošću i po njegovom izboru.

4. Prijavljeno tijelo:

za eksploziv:

4.1. ispituje tehničku dokumentaciju i prateće dokaze radi ocjene podobnosti tehničkog dizajna eksploziva;

za uzorke:

4.2. provjerava da su uzorci proizvedeni u skladu sa tehničkom dokumentacijom i identifikuje elemente koji su projektovani u skladu sa primjenjivim odredbama relevantnih usklađenih standarda, kao i elemente koji su projektovani u skladu sa drugim relevantnim tehničkim specifikacijama;

4.3. sprovodi ili daje da se sprovedu odgovarajuća ispitivanja i testovi radi provjere da su, kada je proizvođač izabrao primjenu relevantnih usklađenih standarda, ti standardi pravilno primijenjeni;

4.4. sprovodi ili daje da se sprovedu odgovarajuća ispitivanja i testovi radi provjere da su, kada su primijenjena rješenja koja je proizvođač usvojio koristeći druge relevantne tehničke specifikacije, ispunjeni osnovni bezbjednosni zahtjevi ovog pravilnika;

4.5. usaglašava sa proizvođačem mjesto na kojem će se obaviti ispitivanja i testovi.

5. Prijavljeno tijelo sačinjava izvještaj o ocjeni u kojem evidentira aktivnosti preduzete u skladu sa tačkom 4 i njihove rezultate. Ne dovodeći u pitanje svoje obaveze prema nadležnim organima za prijavljivanje, prijavljeno tijelo sadržaj tog izvještaja, u cjelini ili djelimično, objelodanjuje samo uz saglasnost proizvođača.

6. Kada tip ispunjava zahtjeve ovog pravilnika koji se odnose na predmetni eksploziv, prijavljeno tijelo izdaje proizvođaču EU-sertifikat o ispitivanju tipa. Sertifikat sadrži naziv i adresu proizvođača, zaključke ispitivanja, uslove, ako ih ima, za njegovu važnost i podatke potrebne za identifikaciju odobrenog tipa. EU-sertifikat o ispitivanju tipa može imati jedan ili više aneksa.

EU-sertifikat o ispitivanju tipa i njegovi aneksi sadrže sve relevantne informacije koje omogućavaju ocjenu usaglašenosti proizvedenih eksploziva sa ispitanim tipom i kontrolu tokom upotrebe.

Ako tip ne ispunjava primjenjive zahtjeve ovog pravilnika, prijavljeno tijelo odbija da izda EU-sertifikat o ispitivanju tipa i o tome obavještava podnosioca zahtjeva, uz detaljno obrazloženje odbijanja.

7. Prijavljeno tijelo dužno je da prati svaku promjenu opšteprihvaćenog stanja tehnike koja ukazuje da odobreni tip možda više ne ispunjava primjenjive zahtjeve ovog pravilnika i utvrđuje da li takve promjene zahtijevaju dalje ispitivanje. U tom slučaju, prijavljeno tijelo o tome obavještava proizvođača.

Proizvođač je dužan da obavijesti prijavljeno tijelo koje posjeduje tehničku dokumentaciju koja se odnosi na EU-sertifikat o ispitivanju tipa o svim izmjenama odobrenog tipa koje mogu uticati na usaglašenost eksploziva sa osnovnim bezbjednosnim zahtjevima ovog pravilnika ili na uslove važnosti tog sertifikata. Takve izmjene zahtijevaju dodatno odobrenje u obliku dopune originalnog EU-sertifikata o ispitivanju tipa.

8. Svako prijavljeno tijelo obavještava svoje tijelo za prijavljivanje o EU-sertifikatima o ispitivanju tipa i/ili bilo kojim njihovim dopunama koje je izdalo ili povuklo, i periodično ili na zahtjev stavlja tom tijelu na raspolaganje spisak takvih sertifikata i/ili njihovih dopuna koje je odbilo, suspendovalo ili na drugi način ograničilo.

Svako prijavljeno tijelo obavještava druga prijavljena tijela o EU-sertifikatima o ispitivanju tipa i/ili bilo kojim njihovim dopunama koje je odbilo, povuklo, suspendovalo ili na drugi način ograničilo, i na zahtjev o takvim sertifikatima i/ili njihovim dopunama koje je izdalo.

Komisija, države članice i druga prijavljena tijela mogu, na zahtjev, dobiti kopiju EU-sertifikata o ispitivanju tipa i/ili bilo koje njegove dopune. Na zahtjev, Komisija i države članice mogu dobiti kopiju tehničke dokumentacije i rezultata ispitivanja koje je sprovelo prijavljeno tijelo. Prijavljeno tijelo čuva kopiju EU-sertifikata o ispitivanju tipa, njegovih aneksa i dopuna, kao i tehnički dosije uključujući dokumentaciju koju je podnio proizvođač, do isteka važnosti tog sertifikata.

9. Proizvođač čuva kopiju EU-sertifikata o ispitivanju tipa, njegovih aneksa i dopuna zajedno sa tehničkom dokumentacijom na raspolaganju nadležnim organima u periodu od deset godina nakon što je eksploziv stavljen na tržište.

10. Ovlašćeni zastupnik proizvođača može podnijeti zahtjev iz tačke 3 i ispunjavati obaveze iz tačaka 7 i 9, pod uslovom da su one određene u punomoćju.

MODUL C2

Usaglašenost sa tipom na osnovu interne kontrole proizvodnje plus nadzirana provjera proizvoda u slučajnim intervalima

1. Usaglašenost sa tipom na osnovu interne kontrole proizvodnje plus nadzirane provjere proizvoda u slučajnim intervalima predstavlja onaj dio postupka ocjenjivanja usaglašenosti u kojem proizvođač ispunjava obaveze iz tačaka 2, 3 i 4 i na sopstvenu odgovornost obezbjeđuje i izjavljuje da su predmetni eksplozivi usaglašeni sa tipom opisanim u EU-sertifikatu o ispitivanju tipa i da ispunjavaju zahtjeve ovog pravilnika koji se na njih primjenjuju.

2. Proizvodnja

Proizvođač preduzima sve potrebne mjere da proces proizvodnje i njegovo praćenje obezbijede usaglašenost proizvedenih eksploziva sa tipom opisanim u EU-sertifikatu o ispitivanju tipa i sa zahtjevima ovog pravilnika koji se na njih primjenjuju.

3. Provjera proizvoda

Prijavljeno tijelo koje je izabrao proizvođač sprovodi ili daje da se sprovedu provjere proizvoda u slučajnim intervalima koje ono odredi, radi provjere kvaliteta unutrašnjih kontrola na eksplozivima, uzimajući u obzir, između ostalog, tehničku složenost i količinu proizvodnje. Prije stavljanja eksploziva na tržište, odgovarajući uzorak gotovih proizvoda, uzet na licu mjesta od strane prijavljenog tijela, ispituje se i sprovode se odgovarajući testovi utvrđeni relevantnim djelovima usklađenih standarda i/ili ekvivalentni testovi utvrđeni drugim relevantnim tehničkim specifikacijama kako bi se provjerila usaglašenost eksploziva sa tipom opisanim u EU-sertifikatu o ispitivanju tipa i sa relevantnim zahtjevima ovog pravilnika. Ako uzorak ne odgovara prihvatljivom nivou kvaliteta, prijavljeno tijelo preduzima odgovarajuće mjere.

Svrha primijenjenog postupka uzorkovanja jeste da se utvrdi da li proces proizvodnje eksploziva funkcioniše u prihvatljivim granicama tako da obezbjeđuje usaglašenost eksploziva.

Pod odgovornošću tijela za ocjenjivanje usaglašenosti, proizvođač stavlja identifikacioni broj tog tijela tokom procesa proizvodnje.

4. CE oznaka i EU izjava o usaglašenosti

4.1. Proizvođač stavlja CE oznaku predviđenu ovim pravilnikom na svaki pojedinačni eksploziv koji je usaglašen sa tipom opisanim u EU-sertifikatu o ispitivanju tipa i ispunjava primjenjive zahtjeve ovog pravilnika.

4.2. Proizvođač sačinjava pisanu EU izjavu o usaglašenosti za svaki model eksploziva i čuva je na raspolaganju nadležnim organima u periodu od deset godina nakon što je eksploziv stavljen na tržište. EU izjava o usaglašenosti mora identifikovati model eksploziva za koji je sačinjena.

Kopija EU izjave o usaglašenosti stavlja se na raspolaganje nadležnim organima na zahtjev.

5. Ovlašćeni zastupnik

Ovlašćeni zastupnik proizvođača može ispunjavati obaveze iz tačke 4 u ime proizvođača i pod njegovom odgovornošću, pod uslovom da su one određene u punomoćju.

MODUL D

Usaglašenost sa tipom na osnovu sistema kvaliteta proizvodnog procesa

1. Usaglašenost sa tipom na osnovu sistema kvaliteta proizvodnog procesa predstavlja onaj dio postupka ocjenjivanja usaglašenosti u kojem proizvođač ispunjava obaveze iz tačaka 2 i 5 i na sopstvenu odgovornost obezbjeđuje i izjavljuje da su predmetni eksplozivi usaglašeni sa tipom opisanim u EU-sertifikatu o ispitivanju tipa i da ispunjavaju zahtjeve ovog pravilnika koji se na njih primjenjuju.

2. Proizvodnja

Proizvođač primjenjuje odobreni sistem kvaliteta za proizvodnju, konačnu kontrolu proizvoda i ispitivanje predmetnih eksploziva, kako je propisano u tački 3, i podliježe nadzoru kako je propisano u tački 4.

3. Sistem kvaliteta

3.1. Proizvođač podnosi prijavljenom tijelu po sopstvenom izboru zahtjev za ocjenu svog sistema kvaliteta za predmetne eksplozive.

Zahtjev sadrži:

a) naziv i adresu proizvođača i, ako zahtjev podnosi ovlašćeni zastupnik, i naziv i adresu ovlašćenog zastupnika;

b) pisanu izjavu da isti zahtjev nije podnesen nijednom drugom prijavljenom tijelu;

c) sve relevantne informacije o predviđenoj kategoriji eksploziva;

d) dokumentaciju o sistemu kvaliteta;

e) tehničku dokumentaciju odobrenog tipa i kopiju EU-sertifikata o ispitivanju tipa.

3.2. Sistem kvaliteta mora obezbijediti usaglašenost eksploziva sa tipom opisanim u EU-sertifikatu o ispitivanju tipa i sa zahtjevima ovog pravilnika koji se na njih primjenjuju.

Svi elementi, zahtjevi i odredbe koje proizvođač usvoji moraju biti dokumentovani na sistematičan i uredan način u formi pisanih politika, postupaka i uputstava. Ta dokumentacija sistema kvaliteta mora omogućiti dosljedno tumačenje programa kvaliteta, planova, priručnika i zapisa o kvalitetu.

Posebno mora sadržati odgovarajući opis:

a) ciljeva kvaliteta i organizacione strukture, odgovornosti i ovlašćenja rukovodstva u pogledu kvaliteta proizvoda;

b) odgovarajućih proizvodnih, kontrolnih i obezbjeđujućih tehnika, procesa i sistematskih radnji koje će se koristiti;

c) pregleda i ispitivanja koja će se sprovoditi prije, tokom i nakon proizvodnje, kao i učestalosti njihovog sprovođenja;

d) zapisa o kvalitetu, kao što su izvještaji o pregledu i podaci o ispitivanju, podaci o kalibraciji, izvještaji o osposobljenosti predmetnog osoblja itd.;

e) sredstava za praćenje ostvarenja traženog kvaliteta proizvoda i djelotvornog funkcionisanja sistema kvaliteta.

3.3. Prijavljeno tijelo ocjenjuje sistem kvaliteta kako bi utvrdilo da li ispunjava zahtjeve iz tačke 3.2. Pretpostavljaće usaglašenost sa tim zahtjevima u pogledu elemenata sistema kvaliteta koji su u skladu sa odgovarajućim specifikacijama relevantnih usklađenih standarda.

Pored iskustva u sistemima upravljanja kvalitetom, tim za provjeru mora imati najmanje jednog člana sa iskustvom ocjenjivača u relevantnom području proizvoda i tehnologije proizvoda, i mora imati znanje o primjenjivim zahtjevima ovog pravilnika. Revizija uključuje posjetu proizvodnim prostorijama proizvođača. Tim za provjeru pregleda tehničku dokumentaciju iz tačke 3.1(e) radi provjere sposobnosti proizvođača da identifikuje primjenjive zahtjeve ovog pravilnika i sprovede potrebna ispitivanja kako bi obezbijedio da eksplozivi budu usaglašeni sa tim zahtjevima.

Proizvođač se obavještava o odluci. Obavještenje sadrži zaključke revizije i obrazloženu ocjenu.

3.4. Proizvođač se obavezuje da ispunjava obaveze koje proizlaze iz odobrenog sistema kvaliteta i da ga održava tako da ostane odgovarajući i djelotvoran.

3.5. Proizvođač obavještava prijavljeno tijelo koje je odobrilo sistem kvaliteta o svakoj namjeravanoj izmjeni sistema kvaliteta.

Prijavljeno tijelo ocjenjuje predložene izmjene i odlučuje da li izmijenjeni sistem kvaliteta i dalje ispunjava zahtjeve iz tačke 3.2 ili je potrebna ponovna ocjena. O svojoj odluci obavještava proizvođača. Obavještenje sadrži zaključke pregleda i obrazloženu ocjenu.

4. Nadzor pod odgovornošću prijavljenog tijela

4.1. Svrha nadzora je da se osigura da proizvođač uredno ispunjava obaveze koje proizlaze iz odobrenog sistema kvaliteta.

4.2. Proizvođač, u svrhu ocjene, omogućava prijavljenom tijelu pristup prostorijama za proizvodnju, kontrolu, ispitivanje i skladištenje i stavlja mu na raspolaganje sve potrebne informacije, naročito:
a) dokumentaciju sistema kvaliteta;
b) zapise o kvalitetu, kao što su izvještaji o pregledu i podaci o ispitivanju, podaci o kalibraciji, izvještaji o osposobljenosti predmetnog osoblja itd.

4.3. Prijavljeno tijelo sprovodi periodične revizije radi provjere da proizvođač održava i primjenjuje sistem kvaliteta i dostavlja proizvođaču izvještaj o reviziji.

4.4. Pored toga, prijavljeno tijelo može obavljati nenajavljene posjete proizvođaču. Tokom takvih posjeta, prijavljeno tijelo može, po potrebi, sprovoditi ispitivanja proizvoda ili ih dati na sprovođenje radi provjere pravilnog funkcionisanja sistema kvaliteta. Proizvođaču dostavlja izvještaj o posjeti i, ako su sprovedena ispitivanja, izvještaj o ispitivanju.

5. CE oznaka i EU izjava o usaglašenosti

5.1. Proizvođač stavlja CE oznaku i, pod odgovornošću prijavljenog tijela iz tačke 3.1, identifikacioni broj tog tijela na svaki pojedinačni eksploziv koji je usaglašen sa tipom opisanim u EU-sertifikatu o ispitivanju tipa i ispunjava primjenjive zahtjeve ovog pravilnika.

5.2. Proizvođač sačinjava pisanu EU izjavu o usaglašenosti za svaki tip eksploziva i čuva je na raspolaganju nadležnim organima u periodu od deset godina nakon što je eksploziv stavljen na tržište. EU izjava o usaglašenosti mora identifikovati tip eksploziva za koji je sačinjena.

Kopija EU izjave o usaglašenosti stavlja se na raspolaganje nadležnim organima na zahtjev.

Proizvođač, u periodu od deset godina nakon što je eksploziv stavljen na tržište, čuva na raspolaganju nadležnim organima:

a) dokumentaciju iz tačke 3.1;
b) informacije u vezi sa izmjenom iz tačke 3.5, kako je odobreno;
c) odluke i izvještaje prijavljenog tijela iz tačaka 3.5, 4.3 i 4.4.

7. Svako prijavljeno tijelo obavještava svoj nadležni organ za prijavljivanje o odobrenjima sistema kvaliteta koja je izdalo i povuklo i periodično ili na zahtjev stavlja tom organu na raspolaganje spisak odobrenja sistema kvaliteta koja je odbilo, suspendovalo ili na drugi način ograničilo.

Svako prijavljeno tijelo obavještava druga prijavljena tijela o odobrenjima sistema kvaliteta koja je odbilo, suspendovalo, povuklo ili na drugi način ograničilo i, na zahtjev, o odobrenjima sistema kvaliteta koja je izdalo.

8. Ovlašćeni zastupnik

Obaveze proizvođača iz tačaka 3.1, 3.5, 5 i 6 može ispunjavati njegov ovlašćeni zastupnik, u njegovo ime i pod njegovom odgovornošću, pod uslovom da su one određene u punomoćju.

MODUL E

Usaglašenost sa tipom na osnovu sistema kvaliteta proizvoda

1. Usaglašenost sa tipom na osnovu sistema kvaliteta proizvoda predstavlja onaj dio postupka ocjenjivanja usaglašenosti u kojem proizvođač ispunjava obaveze iz tačaka 2 i 5 i na sopstvenu odgovornost obezbjeđuje i izjavljuje da su predmetni eksplozivi usaglašeni sa tipom opisanim u EU-sertifikatu o ispitivanju tipa i da ispunjavaju zahtjeve ovog pravilnika koji se na njih primjenjuju.

2. Proizvodnja

Proizvođač primjenjuje odobreni sistem kvaliteta za konačnu kontrolu proizvoda i ispitivanje predmetnih eksploziva, kako je propisano u tački 3, i podliježe nadzoru kako je propisano u tački 4.

3. Sistem kvaliteta

3.1. Proizvođač podnosi prijavljenom tijelu po sopstvenom izboru zahtjev za ocjenu svog sistema kvaliteta za predmetne eksplozive.

Zahtjev sadrži:

a) naziv i adresu proizvođača i, ako zahtjev podnosi ovlašćeni zastupnik, i naziv i adresu ovlašćenog zastupnika;
b) pisanu izjavu da isti zahtjev nije podnesen nijednom drugom prijavljenom tijelu;
c) sve relevantne informacije za predviđenu kategoriju eksploziva;
d) dokumentaciju o sistemu kvaliteta;
e) tehničku dokumentaciju odobrenog tipa i kopiju EU-sertifikata o ispitivanju tipa.

3.2. Sistem kvaliteta mora obezbijediti usaglašenost eksploziva sa tipom opisanim u EU-sertifikatu o ispitivanju tipa i sa zahtjevima ovog pravilnika koji se na njih primjenjuju.

Svi elementi, zahtjevi i odredbe koje proizvođač usvoji moraju biti dokumentovani na sistematičan i uredan način u formi pisanih politika, postupaka i uputstava. Dokumentacija sistema kvaliteta mora omogućiti dosljedno tumačenje programa kvaliteta, planova, priručnika i zapisa o kvalitetu.

Dokumentacija naročito mora sadržati odgovarajući opis:

a) ciljeva kvaliteta i organizacione strukture, odgovornosti i ovlašćenja rukovodstva u pogledu kvaliteta proizvoda;
b) pregleda i ispitivanja koja će se sprovoditi nakon proizvodnje;
c) zapisa o kvalitetu, kao što su izvještaji o pregledu i podaci o ispitivanju, podaci o kalibraciji, izvještaji o osposobljenosti predmetnog osoblja itd.;
d) sredstava za praćenje djelotvornog funkcionisanja sistema kvaliteta.

3.3. Prijavljeno tijelo ocjenjuje sistem kvaliteta kako bi utvrdilo da li ispunjava zahtjeve iz tačke 3.2.

Pretpostavljaće usaglašenost sa tim zahtjevima u pogledu elemenata sistema kvaliteta koji su u skladu sa odgovarajućim specifikacijama relevantnih usklađenih standarda.

Pored iskustva u sistemima upravljanja kvalitetom, tim za provjeru mora imati najmanje jednog člana sa iskustvom ocjenjivača u relevantnom području proizvoda i tehnologije proizvoda, i mora imati znanje o primjenjivim zahtjevima ovog pravilnika. Revizija uključuje posjetu proizvodnim prostorijama proizvođača. Tim za provjeru pregleda tehničku dokumentaciju iz tačke 3.1 (e) radi provjere sposobnosti proizvođača da identifikuje primjenjive zahtjeve ovog pravilnika i sprovede potrebna ispitivanja kako bi obezbijedio da eksplozivi budu usaglašeni sa tim zahtjevima.

Proizvođač se obavještava o odluci. Obavještenje sadrži zaključke revizije i obrazloženu ocjenu.

3.4. Proizvođač se obavezuje da ispunjava obaveze koje proizlaze iz odobrenog sistema kvaliteta i da ga održava tako da ostane odgovarajući i djelotvoran.

3.5. Proizvođač obavještava prijavljeno tijelo koje je odobrilo sistem kvaliteta o svakoj namjeravanoj izmjeni sistema kvaliteta.

Prijavljeno tijelo ocjenjuje predložene izmjene i odlučuje da li izmijenjeni sistem kvaliteta i dalje ispunjava zahtjeve iz tačke 3.2 ili je potrebna ponovna ocjena. O svojoj odluci obavještava proizvođača. Obavještenje sadrži zaključke pregleda i obrazloženu ocjenu.

4. Nadzor pod odgovornošću prijavljenog tijela

4.1. Svrha nadzora je da se osigura da proizvođač uredno ispunjava obaveze koje proizlaze iz odobrenog sistema kvaliteta.

4.2. Proizvođač, u svrhu ocjene, omogućava prijavljenom tijelu pristup prostorijama za proizvodnju, kontrolu, ispitivanje i skladištenje i stavlja mu na raspolaganje sve potrebne informacije, naročito:
a) dokumentaciju sistema kvaliteta;
b) zapise o kvalitetu, kao što su izvještaji o pregledu i podaci o ispitivanju, podaci o kalibraciji, izvještaji o osposobljenosti predmetnog osoblja itd.

4.3. Prijavljeno tijelo sprovodi periodične revizije radi provjere da proizvođač održava i primjenjuje sistem kvaliteta i dostavlja proizvođaču izvještaj o reviziji.

4.4. Pored toga, prijavljeno tijelo može obavljati nenajavljene posjete proizvođaču. Tokom takvih posjeta, prijavljeno tijelo može, po potrebi, sprovoditi ispitivanja proizvoda ili ih dati na sprovođenje radi provjere pravilnog funkcionisanja sistema kvaliteta. Proizvođaču dostavlja izvještaj o posjeti i, ako su sprovedena ispitivanja, izvještaj o ispitivanju.

5. CE oznaka i EU izjava o usaglašenosti

5.1. Proizvođač stavlja CE oznaku i, pod odgovornošću prijavljenog tijela iz tačke 3.1, identifikacioni broj tog tijela na svaki pojedinačni eksploziv koji je usaglašen sa tipom opisanim u EU-sertifikatu o ispitivanju tipa i ispunjava primjenjive zahtjeve ovog pravilnika.

5.2. Proizvođač sačinjava pisanu EU izjavu o usaglašenosti za svaki tip eksploziva i čuva je na raspolaganju nadležnim organima u periodu od deset godina nakon što je eksploziv stavljen na tržište. EU izjava o usaglašenosti mora identifikovati tip eksploziva za koji je sačinjena.

Kopija EU izjave o usaglašenosti stavlja se na raspolaganje nadležnim organima na zahtjev.

Proizvođač, u periodu od deset godina nakon što je eksploziv stavljen na tržište, čuva na raspolaganju nadležnim organima:

a) dokumentaciju iz tačke 3.1;
b) informacije u vezi sa izmjenom iz tačke 3.5, kako je odobreno;(c) odluke i izvještaje prijavljenog tijela iz tačaka 3.5, 4.3 i 4.4.

7. Svako prijavljeno tijelo obavještava svoj nadležni organ za prijavljivanje o odobrenjima sistema kvaliteta koja je izdalo i povuklo i periodično ili na zahtjev stavlja tom organu na raspolaganje spisak odobrenja sistema kvaliteta koja je odbilo, suspendovalo ili na drugi način ograničilo.

Svako prijavljeno tijelo obavještava druga prijavljena tijela o odobrenjima sistema kvaliteta koja je odbilo, suspendovalo, povuklo ili na drugi način ograničilo i, na zahtjev, o odobrenjima sistema kvaliteta koja je izdalo.

8. Ovlašćeni zastupnik

Obaveze proizvođača iz tačaka 3.1, 3.5, 5 i 6 može ispunjavati njegov ovlašćeni zastupnik, u njegovo ime i pod njegovom odgovornošću, pod uslovom da su one određene u punomoćju.

MODUL F

Usaglašenost sa tipom na osnovu verifikacije proizvoda

Usaglašenost sa tipom na osnovu verifikacije proizvoda predstavlja onaj dio postupka ocjenjivanja usaglašenosti u kojem proizvođač ispunjava obaveze iz tačaka 2, 5.1 i 6 i na sopstvenu odgovornost obezbjeđuje i izjavljuje da su predmetni eksplozivi, koji su podložni odredbama tačke 3, usaglašeni sa tipom opisanim u EU-sertifikatu o ispitivanju tipa i da ispunjavaju zahtjeve ovog pravilnika koji se na njih primjenjuju.

2. Proizvodnja

Proizvođač preduzima sve potrebne mjere da proces proizvodnje i njegovo praćenje obezbijede usaglašenost proizvedenih eksploziva sa odobrenim tipom opisanim u EU-sertifikatu o ispitivanju tipa i sa zahtjevima ovog pravilnika koji se na njih primjenjuju.

3. Verifikacija

Prijavljeno tijelo koje je izabrao proizvođač sprovodi ili daje da se sprovedu odgovarajući pregledi i ispitivanja, radi provjere usaglašenosti eksploziva sa odobrenim tipom opisanim u EU-sertifikatu o ispitivanju tipa i sa relevantnim zahtjevima ovog pravilnika.

Pregledi i ispitivanja radi provjere usaglašenosti eksploziva sa relevantnim zahtjevima sprovode se, po izboru proizvođača, bilo pregledom i ispitivanjem svakog proizvoda kako je utvrđeno u tački 4, bilo pregledom i ispitivanjem eksploziva na statističkoj osnovi kako je utvrđeno u tački 5.

4. Verifikacija pregledom i ispitivanjem svakog proizvoda

4.1. Svaki eksploziv se pojedinačno pregleda i sprovode se odgovarajući testovi utvrđeni relevantnim usklađenim standardima i/ili ekvivalentni testovi utvrđeni drugim relevantnim tehničkim specifikacijama radi provjere njegove usaglašenosti sa odobrenim tipom opisanim u EU-sertifikatu o ispitivanju tipa i sa relevantnim zahtjevima ovog pravilnika. Ako ne postoji

takav usklađeni standard, prijavljeno tijelo odlučuje o odgovarajućim testovima koje treba sprovesti.

4.2. Prijavljeno tijelo izdaje sertifikat o usaglašenosti za sprovedene preglede i ispitivanja i stavlja, ili daje da se pod njegovom odgovornošću stavi, njegov identifikacioni broj na svaki odobreni eksploziv.

Proizvođač čuva sertifikate o usaglašenosti na raspolaganju nadležnim organima u periodu od deset godina nakon što je eksploziv stavljen na tržište.

5. Statistička verifikacija usaglašenosti

5.1. Proizvođač preduzima sve potrebne mjere da proces proizvodnje i njegovo praćenje obezbijede homogenost svake proizvedene serije i predstavlja eksplozive na verifikaciju u homogenim serijama.

5.2. Iz svake serije uzima se slučajni uzorak. Svi eksplozivi u uzorku pojedinačno se pregledaju i sprovode se odgovarajući testovi utvrđeni relevantnim usklađenim standardima i/ili ekvivalentni testovi utvrđeni drugim relevantnim tehničkim specifikacijama radi provjere njihove usaglašenosti sa odobrenim tipom opisanim u EU-sertifikatu o ispitivanju tipa i sa primjenjivim zahtjevima ovog pravilnika, kao i radi utvrđivanja da li je serija prihvaćena ili odbijena. Ako ne postoji takav usklađeni standard, prijavljeno tijelo odlučuje o odgovarajućim testovima koje treba sprovesti.

5.3. Kada je serija prihvaćena, smatraće se da su svi eksplozivi u toj seriji odobreni, osim onih eksploziva iz uzorka koji nijesu prošli sprovedena ispitivanja.

Prijavljeno tijelo izdaje sertifikat o usaglašenosti za sprovedene preglede i ispitivanja i stavlja, ili daje da se pod njegovom odgovornošću stavi, njegov identifikacioni broj na svaki odobreni eksploziv.

Proizvođač čuva sertifikate o usaglašenosti na raspolaganju nadležnim organima u periodu od deset godina nakon što je eksploziv stavljen na tržište.

5.4. Kada je serija odbijena, prijavljeno tijelo ili nadležni organ preduzima odgovarajuće mjere da se ta serija spriječi da bude stavljena na tržište. U slučaju učestalog odbijanja serija, prijavljeno tijelo može suspendovati statističku verifikaciju i preduzeti odgovarajuće mjere.

6. CE oznaka i EU izjava o usaglašenosti

6.1. Proizvođač stavlja CE oznaku i, pod odgovornošću prijavljenog tijela iz tačke 3, identifikacioni broj tog tijela na svaki pojedinačni eksploziv koji je usaglašen sa odobrenim

tipom opisanim u EU-sertifikatu o ispitivanju tipa i ispunjava primjenjive zahtjeve ovog pravilnika.

6.2. Proizvođač sačinjava pisanu EU izjavu o usaglašenosti za svaki tip eksploziva i čuva je na raspolaganju nadležnim organima u periodu od deset godina nakon što je eksploziv stavljen na tržište. EU izjava o usaglašenosti mora identifikovati tip eksploziva za koji je sačinjena.

Kopija EU izjave o usaglašenosti stavlja se na raspolaganje nadležnim organima na zahtjev.

Uz saglasnost prijavljenog tijela iz tačke 3, proizvođač može takođe, pod odgovornošću tog tijela, stavljati identifikacioni broj prijavljenog tijela na eksplozive.

Uz saglasnost prijavljenog tijela, proizvođač može takođe, pod odgovornošću tog tijela, stavljati identifikacioni broj prijavljenog tijela na eksplozive tokom procesa proizvodnje.

7. Ovlašćeni zastupnik

Obaveze proizvođača može ispunjavati njegov ovlašćeni zastupnik u njegovo ime i pod njegovom odgovornošću, pod uslovom da su određene u punomoćju. Ovlašćeni zastupnik ne može ispunjavati obaveze proizvođača iz tačaka 2 i 5.1.

MODUL G

Usaglašenost na osnovu verifikacije jedinice

1. Usaglašenost na osnovu verifikacije jedinice predstavlja postupak ocjenjivanja usaglašenosti u kojem proizvođač ispunjava obaveze iz tačaka 2, 3 i 5 i na sopstvenu odgovornost obezbjeđuje i izjavljuje da predmetni eksploziv, koji je podložan odredbama tačke 4, ispunjava zahtjeve ovog pravilnika koji se na njega primjenjuju.

2. Tehnička dokumentacija

2.1. Proizvođač izrađuje tehničku dokumentaciju i stavlja je na raspolaganje prijavljenom tijelu iz tačke 4. Dokumentacija mora omogućiti ocjenu usaglašenosti eksploziva sa relevantnim zahtjevima i mora sadržati odgovarajuću analizu i ocjenu rizika. Tehnička dokumentacija mora navoditi primjenjive zahtjeve i obuhvatiti, u mjeri relevantnoj za ocjenu, dizajn, proizvodnju i rad eksploziva. Tehnička dokumentacija, gdje je primjenljivo, sadrži najmanje sljedeće elemente:

(a) opšti opis eksploziva;
(b) nacrte i šeme dizajna i proizvodnje komponenti, podsklopova, kola itd.;
(c) opise i objašnjenja potrebna za razumijevanje tih nacrta i šema i rada eksploziva;

(d) spisak usklađenih standarda, primijenjenih u cjelini ili djelimično, čije su reference objavljene u Službenom listu Evropske unije, i, kada ti usklađeni standardi nijesu primijenjeni, opise rješenja usvojenih radi ispunjenja osnovnih bezbjednosnih zahtjeva ovog pravilnika, uključujući spisak drugih relevantnih tehničkih specifikacija koje su primijenjene. Kada su usklađeni standardi primijenjeni djelimično, tehnička dokumentacija mora navesti djelove koji su primijenjeni;
(e) rezultate proračuna pri projektovanju, sprovedenih ispitivanja itd.; i
(f) ispitne izvještaje.

2.2. Proizvođač čuva tehničku dokumentaciju na raspolaganju nadležnim nacionalnim organima u periodu od deset godina nakon što je eksploziv stavljen na tržište.

3. Proizvodnja

Proizvođač preduzima sve potrebne mjere da proces proizvodnje i njegovo praćenje obezbijede usaglašenost proizvedenog eksploziva sa primjenjivim zahtjevima ovog pravilnika.

4. Verifikacija

Prijavljeno tijelo koje je izabrao proizvođač sprovodi ili daje da se sprovedu odgovarajući pregledi i ispitivanja utvrđena relevantnim usklađenim standardima i/ili ekvivalentni testovi utvrđeni drugim relevantnim tehničkim specifikacijama radi provjere usaglašenosti eksploziva sa primjenjivim zahtjevima ovog pravilnika. Ako ne postoji takav usklađeni standard, prijavljeno tijelo odlučuje o odgovarajućim testovima koje treba sprovesti.
Na osnovu sprovedenih pregleda i ispitivanja, prijavljeno tijelo izdaje sertifikat o usaglašenosti i stavlja, ili daje da se pod njegovom odgovornošću stavi, njegov identifikacioni broj na odobreni eksploziv.

Proizvođač čuva sertifikate o usaglašenosti na raspolaganju nadležnim organima u periodu od deset godina nakon što je eksploziv stavljen na tržište.

5. CE oznaka i EU izjava o usaglašenosti

5.1. Proizvođač stavlja CE oznaku i, pod odgovornošću prijavljenog tijela iz tačke 4, identifikacioni broj tog tijela na svaki pojedinačni eksploziv koji ispunjava primjenjive zahtjeve ovog pravilnika.

5.2. Proizvođač sačinjava pisanu EU izjavu o usaglašenosti i čuva je na raspolaganju nadležnim organima u periodu od deset godina nakon što je eksploziv stavljen na tržište. EU izjava o usaglašenosti mora identifikovati eksploziv za koji je sačinjena.

Kopija EU izjave o usaglašenosti stavlja se na raspolaganje nadležnim organima na zahtjev.

6. Ovlašćeni zastupnik

Obaveze proizvođača iz tačaka 2.2 i 5 može u njegovo ime i pod njegovom odgovornošću ispunjavati njegov ovlašćeni zastupnik, pod uslovom da su određene u punomoćju.

CRNOGORSKI STANDARDI ZA EKSPLOZIVE

Oznaka crnogorskog standarda	Naziv crnogorskog standarda	Oznaka evropskog standarda	the title of the European standard
MEST EN 13630-1	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonirajući i sporogoreći štapini - Dio1: Zahtjevi	EN 13630-1	Explosives for civil uses - Detonating cords and safety fuses - Part 1: Requirements
MEST EN 13630-2	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonirajući i sporogoreći štapini - Dio 2: Određivanje termičke stabilnosti detonirajućih štapina i sporogorećih štapina	EN 13630-2	Explosives for civil uses - Detonating cords and safety fuses - Part 2: Determination of thermal stability of detonating cords and safety fuses
MEST EN 13630-3	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonirajući i sporogoreći štapini - Dio 3: Određivanje osjetljivosti eksplozivnog punjenja detonirajućih štapina na trenje	EN 13630-3	Explosives for civil uses - Detonating cords and safety fuses - Part 3: Determination of sensitiveness to friction of the core of detonating cords
MEST EN 13630-4	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonirajući i sporogoreći štapini - Dio 4: Određivanje osjetljivosti detonirajućih štapina na udar	EN 13630-4	Explosives for civil uses - Detonating cords and safety fuses - Part 4: Determination of sensitiveness to impact of detonating cords
MEST EN 13630-5	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonirajući i sporogoreći štapini - Dio 5: Određivanje otpornosti detonirajućih štapina na abraziju	EN 13630-5	Explosives for civil uses - Detonating cords and safety fuses - Part 5: Determination of resistance to abrasion of detonating cords
MEST EN 13630-6	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonirajući i sporogoreći štapini - Dio 6: Određivanje otpornosti detonirajućih štapina na zatezanje	EN 13630-6	Explosives for civil uses - Detonating cords and safety fuses - Part 6: Determination of resistance to tension of detonating cords
MEST EN 13630-7	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonirajući i sporogoreći štapini - Dio 7: Određivanje pouzdanosti iniciranja detonirajućih štapina	EN 13630-7	Explosives for civil uses - Detonating cords and safety fuses - Part 7: Determination of reliability of initiation of detonating cords
MEST EN 13630-8	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonirajući i sporogoreći štapini - Dio 8: Određivanje vodootpornosti detonirajućih štapina i sporogorećih štapina	EN 13630-8	Explosives for civil uses - Detonating cords and safety fuses - Part 8: Determination of resistance to water of detonating cords and safety fuses
MEST EN 13630-9	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonirajući i sporogoreći štapini - Dio 9: Određivanje prenosa detonacije detonirajućeg štapina	EN 13630-9	Explosives for civil uses - Detonating cords and safety fuses - Part 9: Determination of transmission of detonation from detonating cord to detonating cord
MEST EN 13630-10	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonirajući i sporogoreći štapini - Dio 10: Određivanje mogućnosti iniciranja kod detonirajućih štapina	EN 13630-10	Explosives for civil uses - Detonating cords and safety fuses - Part 10: Determination of initiating capability of detonating cords

MEST EN 13630-11	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonirajući i sporogoreći štapini - Dio 11: Određivanje brzine detonacije detonirajućih štapina	EN 13630-11	Explosives for civil uses - Detonating cords and safety fuses - Part 11: Determination of velocity of detonation of detonating cords
MEST EN 13630-12	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonirajući i sporogoreći štapini - Dio12: Određivanje vremena gorenja sporogorećih štapina	EN 13630-12	Explosives for civil uses - Detonating cords and safety fuses - Part 12: Determination of burning duration of safety fuses
MEST EN 13631-1	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Jaki (brizantni) eksplozivi - Dio 1: Zahtjevi	EN 13631-1	Explosives for civil uses - High explosives - Part 1: Requirements
MEST EN 13631-2	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Jaki (brizantni) eksplozivi - Dio 2: Određivanje termičke stabilnosti eksploziva	EN 13631-2	Explosives for civil uses - High explosives - Part 2: Determination of thermal stability of explosives
MEST EN 13631-3	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Jaki (brizantni) eksplozivi - Dio 3: Određivanje osjetljivosti eksploziva na trenje	EN 13631-3	Explosives for civil uses - High explosives - Part 3: Determination of sensitiveness to friction of explosives
MEST EN 13631-4	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Jaki (brizantni) eksplozivi - Dio 4: Određivanje osjetljivosti eksploziva na udar	EN 13631-4	Explosives for civil uses - High explosives - Part 4: Determination of sensitiveness to impact of explosives
MEST EN 13631-5	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Jaki (brizantni) eksplozivi - Dio 5: Određivanje otpornosti na vodu	EN 13631-5	Explosives for civil uses - High explosives - Part 5: Determination of resistance to water
MEST EN 13631-6	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Jaki (brizantni) eksplozivi - Dio 6: Određivanje otpornosti na hidrostatički pritisak	EN 13631-6	Explosives for civil uses - High explosives – Part 6: Determination of resistance to hydrostatic pressure
MEST EN 13631-7	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Jaki (brizantni) eksplozivi - Dio 7: Određivanje bezbjednosti i pouzdanosti pri ekstremnim temperaturama	EN 13631-7	Explosives for civil uses - High explosives - Part 7: Determination of safety and reliability at extreme temperatures
MEST EN 13631-10	Eksplozivi za civilnu upotrebu – Jaki (brizantni) eksplozivi - Dio 10: Metoda za potvrđivanje načina iniciranja	EN 13631-10	Explosives for civil uses - High explosives - Part 10: Method for the verification of the means of initiation
MEST EN 13631-11	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Jaki (brizantni) eksplozivi - Dio 11: Određivanje prenosa detonacije	EN 13631-11	Explosives for civil uses - High explosives - Part 11: Determination of transmission of detonation
MEST EN 13631-12	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Jaki (brizantni) eksplozivi - Dio 12: Specifikacija pojačivača prema sposobnosti iniciranja	EN 13631-12	Explosives for civil uses - High explosives - Part 12: Specifications of boosters with different initiating capability
MEST EN 13631-13	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Jaki (brizantni) eksplozivi - Dio 13: Određivanje gustine	EN 13631-13	Explosives for civil uses - High explosives - Part 13: Determination of density
MEST EN 13631-14	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Jaki (brizantni) eksplozivi - Dio 14: Određivanje brzine detonacije	EN 13631-14	Explosives for civil uses - High explosives - Part 14: Determination of velocity of detonation
MEST EN 13631-15	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Jaki (brizantni) eksplozivi - Dio 15: Izračunavanje termodinamičkih osobina	EN 13631-15	Explosives for civil uses - High explosives - Part 15: Calculation of thermodynamic properties
MEST EN 13631-16	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Jaki (brizantni) eksplozivi - Dio 16: Detekcija i mjerenje otrovnih gasova	EN 13631-16	Explosives for civil uses - High explosives - Part 16: Detection and measurement of toxic gases
MEST EN 13763-1	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 1: Zahtjevi	EN 13763-1	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 1: Requirements
MEST EN 13763-2	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 2: Određivanje termičke stabilnosti	EN 13763-2	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 2: Determination of thermal stability

MEST EN 13763-3	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 3: Određivanje osjetljivosti na udar	EN 13763-3	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 3: Determination of sensitiveness to impact
MEST EN 13763-4	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 4: Određivanje otpornosti provodnika i udarnih cijevi na abraziju	EN 13763-4	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 4: Determination of resistance to abrasion of leading wires and shock tubes
MEST EN 13763-5	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 5: Određivanje otpornosti provodnika i udarnih cijevi na rezanje	EN 13763-5	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 5: Determination of resistance to cutting damage of leading wires and shock tubes
MEST EN 13763-6	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 6: Određivanje otpornosti provodnika na kidanje pri niskim temperaturama	EN 13763-6	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 6: Determination of resistance to cracking in low temperatures of leading wires
MEST EN 13763-7	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 7: Određivanje mehaničke čvrstoće provodnika, udarnih cijevi, spojeva, navlaka i zatvarača	EN 13763-7	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 7: Determination of the mechanical strength of leading wires, shock tubes, connections, crimps and closures
MEST EN 13763-8	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 8: Određivanje otpornosti detonatorskih kapisli na vibracije	EN 13763-8	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 8: Determination of the resistance to vibration of plain detonators
MEST EN 13763-9	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 9: Određivanje otpornosti detonatora na savijanje	EN 13763-9	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 9: Determination of resistance to Bending of detonators
MEST EN 13763-11	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 11: Određivanje otpornosti detonatora i releja na oštećenja nastala padom	EN 13763-11	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 11: Determination of resistance to damage by dropping of detonators and relays
MEST EN 13763-12	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 12: Određivanje otpornosti na hidrostatički pritisak	EN 13763-12	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 12: Determination of resistance to hydrostatic pressure
MEST EN 13763-13	Eksplozivi za civilnu upotrebu- Detonatori i releji - Dio 13: Određivanje osjetljivosti električnih detonatora prema elektrostatičkom pražnjenju	EN 13763-13	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 13: Determination of resistance of electric detonators to electrostatic discharge
MEST EN 13763-15	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 15: Određivanje ekvivalentnih mogućnosti iniciranja	EN 13763-15	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 15: Determination of equivalent initiating capability
MEST EN 13763-16	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 16: Određivanje preciznosti kašnjenja	EN 13763-16	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 16: Determination of delay accuracy
MEST EN 13763-17	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 17: Određivanje struje nepaljenja detonatora	EN 13763-17	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 17: Determination of no-fire current of electric detonators
MEST EN 13763-18	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 18: Određivanje struje za serijsko paljenje električnih detonatora	EN 13763-18	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 18: Determination of series firing current of electric detonators
MEST EN 13763-19	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 19: Određivanje impulsa paljenja električnih detonatora	EN 13763-19	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 19: Determination of firing impulse of electric detonators
MEST EN	Eksplozivi za civilnu upotrebu -	EN 13763-20	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part

13763-20	Detonatori i releji - Dio 20: Određivanje ukupne otpornosti električnih detonatora		20: Determination of total electrical resistance of electric detonators
MEST EN 13763-21	Eksplozivi za civilnu upotrebu- Detonatori i releji - Dio 21: Određivanje probojnog napona električnih detonatora	EN 13763-21	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 21: Determination of flash-over voltage of electric detonators
MEST EN 13763-22	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 22: Određivanje kapacitativnosti, izolacionog otpora i probojnog napona izolacije provodnika	EN 13763-22	Explosives for civil uses - Detonators and relays- Part 22: Determination of capacitance, insulation resistance and insulation breakdown of leading wires
MEST EN 13763-23	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 23: Određivanje brzine udarnog talasa udarne cijevi	EN 13763-23	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 23: Determination of the shock-wave velocity of shock tube
MEST EN 13763-24	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 24: Određivanje elektroizolacionih svojstava udarne cijevi	EN 13763-24	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 24: Determination of the electrical non-conductivity of shock tube
MEST EN 13763-25	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Detonatori i releji - Dio 25: Određivanje mogućnosti prenosa površinskih konektora, usporivača i pribora za spajanje	EN 13763-25	Explosives for civil uses - Detonators and relays - Part 25: Determination of transfer capability of surface connectors, relays and coupling accessories
MEST EN 13857-1	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Dio 1: Terminologija	EN 13857-1	Explosives for civil uses - Part 1: Terminology
MEST EN 13857-3	Eksplozivi za civilnu upotrebu -Dio 3: Podaci i informacije koje proizvođač ili njegov ovlašćeni predstavnik daju korisniku	EN 13857-3	Explosives for civil uses - Part 3: Information to be provided by the manufacturer or his authorised representative to the user
MEST EN 13938-1	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Baruti i čvrsta raketna goriva - Dio 1: Zahtjevi	EN 13938-1 +AC:2006	Explosives for civil uses - Propellants and rocket propellants - Part 1: Requirements
MEST EN 13938-2	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Baruti i čvrsta raketna goriva - Dio 2: Određivanje otpornosti na elektrostatičku energiju	EN 13938-2	Explosives for civil uses - Propellants and rocket propellants - Part 2: Determination of resistance to electrostatic energy
MEST EN 13938-3	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Baruti i čvrsta raketna goriva - Dio 3: Određivanje prelaza deflagracije u detonaciju	EN 13938-3	Explosives for civil uses - Propellants and rocket propellants - Part 3: Determination of deflagration to detonation transition
MEST EN 13938-4	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Baruti i čvrsta raketna goriva - Dio 4: Određivanje brzine sagorijevanja pri ambijentalnim uslovima	EN 13938-4	Explosives for civil uses - Propellants and rocket propellants - Part 4: Determination of burning rate under ambient conditions
MEST EN 13938-5	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Baruti i čvrsta raketna goriva - Dio 5: Određivanje šupljina i pukotina	EN 13938-5	Explosives for civil uses - Propellants and rocket propellants - Part 5: Determination of voids and fissures
MEST EN EN 13938-7	Eksplozivi za civilnu upotrebu - Baruti i čvrsta raketna goriva - Dio 7: Određivanje svojstava crnog baruta	EN 13938-7	Explosives for civil uses - Propellants and rocket propellants - Part 7: Determination of properties of black powder

OBRAZAC

IZVJEŠTAJ
O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ	Ministarstvo unutrašnjih poslova
NAZIV PROPISA	Pravilnik o tehničkim zahtjevima i postupcima za ocjenjivanje usaglašenosti eksploziva za civilnu upotrebu

1. Definisanje problema

- **Koje probleme treba da riješi predloženi akt?**
- **Koji su uzroci problema?**
- **Koje su posljedice problema?**
- **Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?**
- **Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?**

-Važeći normativni okvir ne uređuje na potpun, jedinstven i sa pravnom tekovinom Evropske unije usklađen način tehničke zahtjeve koje moraju ispunjavati eksplozivi za civilnu upotrebu, kao ni postupke ocjenjivanja njihove usaglašenosti prije stavljanja na tržište i upotrebe.

-Uzroci problema su potreba daljeg usklađivanja domaćeg zakonodavstva sa pravnom tekovinom Evropske unije u oblasti eksploziva za civilnu upotrebu, kao i potreba preciznog propisivanja opštih i posebnih bezbjednosnih zahtjeva, primjenjivih crnogorskih standarda i postupaka ocjenjivanja usaglašenosti.

-Posljedice nepostojanja detaljno uređenih tehničkih zahtjeva i postupaka ocjenjivanja usaglašenosti mogu biti: neujednačena praksa prilikom provjere ispunjenosti bezbjednosnih zahtjeva za eksplozive, povećan rizik po život i zdravlje ljudi, imovinu i životnu sredinu prilikom skladištenja, rukovanja, transporta i upotrebe eksploziva, pravna nesigurnost za proizvođače, uvoznike, distributere, privredne subjekte koji koriste eksplozive i tijela za ocjenjivanje usaglašenosti i usporavanje procesa usklađivanja sa propisima Evropske unije i ostvarivanja obaveza iz pregovaračkog procesa.

-Problemi neposredno utiču na proizvođače, uvoznike, distributere i korisnike eksploziva za civilnu upotrebu, kao i na tijela za ocjenjivanje usaglašenosti i nadležne organe. Građani i životna sredina mogu biti indirektno pogođeni povećanim bezbjednosnim rizicima koji nastaju ukoliko se na tržište stave eksplozivi koji ne ispunjavaju jedinstvene i provjerljive tehničke zahtjeve.

-U slučaju zadržavanja postojećeg stanja, ne bi se obezbijedio sveobuhvatan podzakonski okvir za primjenu zakonskih odredaba o tehničkim zahtjevima i postupcima ocjenjivanja usaglašenosti eksploziva. Time bi se zadržali navedeni rizici, neujednačena praksa i pravna nesigurnost.

2. Ciljevi

- **Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?**
- **Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.**

-Cilj donošenja Pravilnika je uspostavljanje jasnog, jedinstvenog i bezbjednosno pouzdanog sistema tehničkih zahtjeva i postupaka ocjenjivanja usaglašenosti eksploziva za civilnu upotrebu.

-Posebni ciljevi su: propisivanje opštih i posebnih bezbjednosnih zahtjeva za eksplozive za civilnu upotrebu, propisivanje postupaka ocjenjivanja usaglašenosti, uključujući EU-ispitivanje tipa i module C2, D, E, F i G, uutvrđivanje obaveza proizvođača, ovlašćenih zastupnika i prijavljenih tijela u postupku ocjenjivanja usaglašenosti, uspostavljanje osnova za dosljednu primjenu CE oznake i EU izjave o usaglašenosti, upućivanje na relevantne crnogorske standarde iz oblasti eksploziva za civilnu upotrebu i smanjenje rizika po život, zdravlje i bezbjednost ljudi, imovinu i životnu sredinu.

-Predloženi pravilnik predstavlja podzakonski akt za sprovođenje Zakona o eksplozivima za civilnu upotrebu i doprinosi usklađivanju domaćeg pravnog sistema sa Direktivom 2014/28/EU o usklađivanju zakonodavstava država članica koja se odnose na stavljanje na raspolaganje na tržištu i nadzor eksploziva za civilnu upotrebu. Direktiva uređuje osnovne bezbjednosne zahtjeve, postupke ocjenjivanja usaglašenosti, EU izjavu o usaglašenosti i CE označavanje

3. Opcije

- **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).**
- **Obrazložiti preferiranu opciju?**

-Opcija status quo nije prihvatljiva, jer se njome ne obezbjeđuje izvršavanje zakonskog ovlašćenja za donošenje podzakonskog akta, niti se na jedinstven način uređuju tehnički zahtjevi i postupci ocjenjivanja usaglašenosti.

-Neregulatorna opcija takođe nije prihvatljiva, jer smjernice i preporuke nemaju obavezujući karakter i ne mogu urediti prava, obaveze i odgovornosti privrednih subjekata, proizvođača, prijavljenih tijela i nadležnih organa.

-Preferirana opcija je donošenje Pravilnika, jer se njome na obavezujući način propisuju tehnički i bezbjednosni zahtjevi, postupci ocjenjivanja usaglašenosti, obaveze čuvanja tehničke dokumentacije, izdavanja sertifikata i izjava o usaglašenosti, kao i primjena relevantnih standarda. Dostavljeni tekst Pravilnika obuhvata navedene elemente i propisuje odgovarajuće module ocjene usaglašenosti

4. Analiza uticaja

- **Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne?**
- **Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima?**
- **Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti?**
- **Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija?**
- **Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.**

-Pravilnik će neposredno uticati na proizvođače, uvoznike, ovlašćene zastupnike, distributere i korisnike eksploziva za civilnu upotrebu, kao i na prijavljena tijela koja učestvuju u postupcima ocjenjivanja usaglašenosti.

Pozitivni direktni uticaji su: viši nivo bezbjednosti eksploziva koji se stavljaju na tržište i koriste u Crnoj Gori, preciznije definisane obaveze privrednih subjekata u pogledu tehničke dokumentacije, ispitivanja, ocjene rizika, sertifikacije i deklarisanja usaglašenosti, jedinstveniji i transparentniji postupci za ocjenjivanje usaglašenosti, smanjenje rizika od neželjenog aktiviranja, neadekvatnog skladištenja, nebezbjedne upotrebe i štetnog uticaja na životnu sredinu, veća pravna sigurnost i lakše poslovno planiranje za subjekte koji posluju sa eksplozivima, kao I bolja usklađenost sa evropskim tehničkim zahtjevima i olakšano poslovanje sa subjektima na evropskom tržištu.

-Indirektni pozitivni uticaji odnose se na unapređenje tržišnog nadzora, smanjenje vjerovatnoće nastanka štete po lica, imovinu i životnu sredinu, kao i na povećanje povjerenja u proizvode koji su podvrgnuti postupku ocjenjivanja usaglašenosti.

-Mogući negativni uticaji su ograničeni i prvenstveno se odnose na obavezu proizvođača, odnosno drugih privrednih subjekata, da obezbijede tehničku dokumentaciju, sprovedu propisana ispitivanja, angažuju prijavljeno tijelo kada je to potrebno, čuvaju dokumentaciju i održavaju propisane sisteme kvaliteta. Pravilnik, međutim, ne uvodi nove obaveze koje nijesu u neposrednoj vezi sa bezbjednošću proizvoda i njihovim stavljanjem na tržište.

Troškovi za privredu mogu nastati po osnovu izrade i ažuriranja tehničke dokumentacije i procjene rizika, ispitivanja proizvoda i pribavljanja sertifikata o usaglašenosti, uspostavljanja ili prilagođavanja sistema upravljanja kvalitetom, čuvanja tehničke dokumentacije, sertifikata i EU izjava o usaglašenosti u

propisanim rokovima i eventualnog angažovanja ovlašćenih laboratorija i prijavljenih tijela. Ovi troškovi su opravdani, proporcionalni cilju koji se želi postići i odnose se prvenstveno na subjekte koji proizvode ili stavljaju eksplozive na tržište. Troškovi su u neposrednoj vezi sa obezbjeđivanjem bezbjednosti proizvoda i predstavljaju standardne troškove usaglašavanja u ovoj oblasti.

-Pravilnik ne ograničava osnivanje novih privrednih subjekata niti neopravdano utiče na tržišnu konkurenciju. Naprotiv, uspostavljanjem jasnih, unaprijed poznatih i jedinstvenih tehničkih zahtjeva doprinosi jednakim uslovima poslovanja za sve učesnike na tržištu. Administrativno opterećenje je ograničeno na dokumentaciju i postupke koji su nužni radi dokazivanja bezbjednosti i usaglašenosti eksploziva.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- **Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?**
- **Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.**
- **Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.**
- **Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?**
- **Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?**
- **Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?**
- **Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.**
- **Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.**
- **Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?**
- **Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Obrazložiti.**

-Za sprovođenje ovog pravilnika nije potrebno obezbijediti dodatna finansijska sredstva iz Budžeta Crne Gore.

-Poslove nadzora i sprovođenja Pravilnika nadležni organi obavljaće u okviru svojih redovnih nadležnosti, raspoloživih organizacionih i kadrovskih kapaciteta, kao i sredstava planiranih budžetom za tekuću i narednu fiskalnu godinu.

-Pravilnikom se ne stvaraju međunarodne finansijske obaveze za Crnu Goru. Takođe, donošenjem Pravilnika nije predviđeno donošenje dodatnih podzakonskih akata iz kojih bi neposredno proistekle finansijske obaveze za Budžet Crne Gore.

-Troškove pribavljanja tehničke dokumentacije, ispitivanja, sertifikacije i ocjenjivanja usaglašenosti snose privredni subjekti koji proizvode, stavljaju na tržište ili koriste eksplozive, u skladu sa svojom poslovnom aktivnošću i obavezama koje proizlaze iz propisa.

-Implementacijom Pravilnika ne očekuje se neposredno ostvarivanje prihoda za Budžet Crne Gore.

Metodologija procjene fiskalnog uticaja zasniva se na analizi normativnih obaveza iz Pravilnika i procjeni da se propisane aktivnosti organa državne uprave mogu realizovati kroz postojeće nadležnosti i raspoložive resurse. Precizno iskazivanje troškova privrednih subjekata nije moguće, jer zavisi od vrste eksploziva, obima proizvodnje ili prometa, izabranog modula ocjenjivanja usaglašenosti, vrste potrebnih ispitivanja i cjenovnika prijavljenih tijela.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- **Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako;**
- **Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).**
- **Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti**
- Eksterna ekspertiza nije korištena.

7: Monitoring i evaluacija

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

-Potencijalne prepreke za primjenu Pravilnika mogu biti nedovoljna informisanost privrednih subjekata o novim obavezama, ograničeni kapaciteti za sprovođenje pojedinih ispitivanja, potreba prilagođavanja tehničke dokumentacije i sistema kvaliteta, kao i potreba obezbjeđivanja dostupnosti odgovarajućih tijela za ocjenjivanje usaglašenosti.

-Radi otklanjanja mogućih prepreka, Ministarstvo unutrašnjih poslova će, u saradnji sa drugim nadležnim organima, preduzimati mjere informisanja zainteresovanih subjekata, pratiti primjenu propisa, razmatrati pitanja koja se pojave u praksi i, po potrebi, inicirati izmjene ili dopune propisa.

-Glavni indikatori za praćenje ostvarenja ciljeva su broj eksploziva za koje je sproveden postupak ocjenjivanja usaglašenosti, broj izvršenih nadzora i utvrđenih nepravilnosti u vezi sa tehničkim zahtjevima i usaglašenošću eksploziva, broj preduzetih korektivnih mjera za eksplozive koji ne ispunjavaju propisane zahtjeve, broj prijavljenih incidenata koji su u vezi sa neusklađenim ili nebezbjednim eksplozivima, stepen primjene propisanih crnogorskih standarda i postupaka ocjenjivanja usaglašenosti.

Za monitoring i evaluaciju primjene Pravilnika zaduženo je Ministarstvo unutrašnjih poslova, u okviru svojih nadležnosti, u saradnji sa drugim nadležnim organima, tijelima za ocjenjivanje usaglašenosti i organima nadležnim za nadzor nad tržištem.

Datum i mjesto

Podgorica, 11.12 .2026. god.

Starješina

